

Landsbygdspolitik

Sammanfattning

Utskottet föreslår två tillkännagivanden till regeringen. Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om

- bättre nationell samordning av det regionala arbetet med att genomföra livsmedelsstrategin
- förenklingar i administrationen av stöd till föreningslivet på landsbygden.

Utskottet avstyrker övriga motionsyrkanden, i huvudsak med hänvisning till pågående arbete. Vissa motionsyrkanden tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden, och dessa behandlas därför förenklat.

I betänkandet finns elva reservationer (S, M, SD, C, MP, V, KD).

Behandlade förslag

Ett nittiotal yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2017/18.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning	6
Bakgrund	6
Utskottets överväganden	8
EU:s gemensamma jordbrukspolitik	8
Utvecklingsmöjligheter för livsmedelskedjan	10
Livsmedelsstrategin	14
Ängs- och hagmarker	19
Växtbaserade livsmedel m.m.	21
Ändring i utsädeslagen	25
Pollinerande insekter	26
Stora fåglars påverkan på de areella näringarna	29
Hästavel	31
Växtförädling	33
Övriga frågor	35
Motioner som bereds förenklat	40
Reservationer	41
1. EU:s gemensamma jordbrukspolitik, punkt 1 (M)	41
2. EU:s gemensamma jordbrukspolitik, punkt 1 (SD, KD)	41
3. EU:s gemensamma jordbrukspolitik, punkt 1 (V)	42
4. Regionalt genomförande av livsmedelsstrategin m.m., punkt 3 (S, MP, V)	43
5. Målen för livsmedelsstrategin i myndigheters regleringsbrev, punkt 4 (C)	44
6. Ängs- och hagmarker, punkt 5 (M, C)	44
7. Växtbaserade livsmedel m.m., punkt 6 (V)	45
8. Pollinerande insekter, punkt 8 (M, C, KD)	46
9. Växtförädling, punkt 11 (M, SD)	47
10. Föreningslivet på landsbygden, punkt 12 (S, MP, V)	47
11. Ändring av Jordbruksverkets namn, punkt 13 (V)	48
Särskilda yttranden	50
1. Motioner som bereds förenklat, punkt 15 (M)	50
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 15 (SD)	50
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 15 (C)	50
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 15 (L)	50
5. Motioner som bereds förenklat, punkt 15 (KD)	50
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	51
Motioner från allmänna motionstiden 2017/18	51
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet under förslagspunkt 15	60

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. EU:s gemensamma jordbrukspolitik

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:2338 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 4,

2017/18:3240 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 17 och

2017/18:3426 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 14.

Reservation 1 (M)

Reservation 2 (SD, KD)

Reservation 3 (V)

2. Utvecklingsmöjligheter för livsmedelskedjan

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:1852 av Caroline Helmersson Olsson m.fl. (S) och

2017/18:2210 av Erik Ezelius m.fl. (S).

3. Regionalt genomförande av livsmedelsstrategin m.m.

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om en bättre nationell samordning av det regionala arbetet med att genomföra livsmedelsstrategin och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2017/18:3717 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD) yrkande 2 och

2017/18:3855 av Eskil Erlandsson m.fl. (C) yrkande 27 och

avslår motion

2017/18:3107 av Saila Quicklund (M).

Reservation 4 (S, MP, V)

4. Målen för livsmedelsstrategin i myndigheters regleringsbrev

Riksdagen avslår motion

2017/18:3855 av Eskil Erlandsson m.fl. (C) yrkande 29.

Reservation 5 (C)

5. Ängs- och hagmarker

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:3354 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M) yrkande 4 och

2017/18:3686 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 77 i denna del.

Reservation 6 (M, C)

6. Växtbaserade livsmedel m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:132 av Said Abdu (L),

2017/18:835 av Per-Arne Håkansson m.fl. (S) och

2017/18:2757 av Sofia Arkelsten (M).

7. Ändring i utsädeslagen

Riksdagen avslår motionerna
2017/18:2304 av Markus Wiechel (SD) och
2017/18:3283 av Erik Bengtzboe (M).

8. Pollinerande insekter

Riksdagen avslår motionerna
2017/18:1690 av Jan Lindholm (MP),
2017/18:3426 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 27 och
2017/18:3686 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 77 i denna del.

Reservation 8 (M, C, KD)

9. Stora fåglars påverkan på de areella näringarna

Riksdagen avslår motion
2017/18:3146 av Betty Malmberg och John Widegren (båda M)
yrkandena 1 och 2.

10. Hästavel

Riksdagen avslår motion
2017/18:3234 av Cecilia Widegren och John Widegren (båda M)
yrkandena 1 och 3.

11. Växtförädling

Riksdagen avslår motion
2017/18:3345 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M) yrkande 40.

Reservation 9 (M, SD)

12. Föreningslivet på landsbygden

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om förenklingar i
administrationen av stöd till föreningslivet på landsbygden och
tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3855 av Eskil Erlandsson m.fl. (C) yrkande 21.

Reservation 10 (S, MP, V)

13. Ändring av Jordbruksverkets namn

Riksdagen avslår motion
2017/18:2941 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 1.

Reservation 11 (V)

14. Precisionsjordbruk

Riksdagen avslår motion
2017/18:1677 av Jan Lindholm (MP).

15. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 12 april 2018

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Åsa Westlund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Åsa Westlund (S), Kristina Yngwe (C), Maria Malmer Stenergard (M), Isak From (S), Johan Hultberg (M), Sara Karlsson (S), Martin Kinnunen (SD), Åsa Coenraads (M), Johan Büser (S), Stina Bergström (MP), Gunilla Nordgren (M), Monica Haider (S), Lars Tysklind (L), Jens Holm (V), Petra Ekerum (S), Cassandra Sundin (SD) och Lars-Axel Nordell (KD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet 87 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2017/18. Motionsyrkandena tar bl.a. upp frågor om EU:s gemensamma jordbrukspolitik, livsmedelsindustrin, regionalt genomförande av livsmedelsstrategin, mathantverk, bevarande av ängs- och hagmarker, ändringar i utsädeslagen, pollinerande insekter, hästavel och växtförädling.

Utskottet föreslår två tillkännagivanden till regeringen. Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om en bättre nationell samordning av det regionala arbetet med att genomföra livsmedelsstrategin och tillkännager detta för regeringen. Utskottet föreslår även att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om förenklingar i administrationen av stöd till föreningslivet på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.

Utskottet avstyrker övriga motionsyrkanden, i huvudsak med hänvisning till att arbete pågår i dessa frågor. Vissa motionsyrkanden tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden, och dessa behandlas därför förenklat i ett särskilt avsnitt.

I betänkandet finns elva reservationer (S, M, SD, C, MP, V, KD).

Bakgrund

En nationell livsmedelsstrategi

Riksdagen godkände i juni 2017 regeringens förslag om mål för en svensk livsmedelsstrategi för tiden fram till 2030 (prop. 2016/17:104, bet. 2016/17:MJU23, rskr. 2016/17:338). Livsmedelsstrategins syfte är att uppnå en långsiktigt hållbar och konkurrenskraftig livsmedelskedja. Avsikten är att livsmedelsproduktionen ska öka, miljömålen ska nås och strategin ska bidra till en hållbar utveckling i hela landet.

Med anledning av strategin riktade riksdagen bl.a. följande tillkännagivanden till regeringen:

- Regeringen bör säkerställa generellt goda företagsvillkor för hela livsmedelskedjan. Nationella, mer långtgående regler, ska alltid vara väl motiverade och prövas noga.
- Berörda myndigheter bör få främjandeuppdrag som förtydligar att de inte bara ska kontrollera att regler följs utan att de även ska göra det lättare för och stötta företagen i livsmedelskedjan.
- Regeringen bör göra det lättare för konsumenter att göra hållbara och medvetna val.
- Svensk livsmedelsproduktion bör styras av konsumenternas efterfrågan och inte av politiskt bestämda mål för specifika produktionsformer.

Till livsmedelsstrategin har regeringen beslutat om en handlingsplan som ska gälla fram till 2019. I handlingsplanen finns det konkreta åtgärder som syftar till att livsmedelsstrategins mål ska uppnås. Regeringen har även tillsatt ett nationellt råd för livsmedelsstrategin för att stärka samarbetet mellan det offentliga och olika aktörer. Regeringen avser att löpande följa och utvärdera genomförandet av livsmedelsstrategin samt att formulera relevanta indikatorer för uppföljning och utvärdering.

Utskottets överväganden

EU:s gemensamma jordbrukspolitik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om jordbruksstöden, att revidera Sveriges ståndpunkt inom EU och subventioner inom kött- och mejeriindustrin.

Jämför reservation 1 (M), 2 (SD, KD) och 3 (V).

Motionerna

Enligt kommittémotion 2017/18:2338 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 4 bör Sverige agera för ett slutdatum inom EU när miljöskadliga subventioner som stöder kött- och mejeriindustrin ska vara utfasade. Inom EU betalas mångmiljardbelopp ut som subventioner till animalieindustrin. Motionärerna konstaterar i sin rapport Djurindustrin och klimatet – EU blundar och förvärrar (2007) att EU understöder kött- och mejeriindustrin med ungefär 30 miljarder kronor per år i form av s.k. interventioner och direktstöd. Dessutom ger EU hundratals miljoner kronor i stöd till marknadsföring av olika djurprodukter så att försäljningen av dem ska öka. Det är orimligt att så stora summor av våra gemensamma medel går till att subventionera en industri med så stor klimat- och miljöpåverkan.

I kommittémotion 2017/18:3240 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 17 anförs att det behövs en avtrappning av jordbruksstöden. 5 procent av EU:s befolkning arbetar inom jordbrukssektorn, en sektor som endast svarar för 1,5 procent av EU:s samlade bruttonationalprodukt. Ändå går ca 40 procent av EU-budgeten till denna sektor. Den andelen måste reduceras genom en stegvis avtrappning av jordbruksstöden.

Magnus Oscarsson m.fl. (KD) anför i kommittémotion 2017/18:3426 yrkande 14 att de svenska ståndpunkterna i förhandlingar om EU:s gemensamma jordbrukspolitik ska syfta till att stärka svensk konkurrenskraft, samtidigt som den totala EU-budgeten för jordbruk ska minskas.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Den 29 november 2017 presenterade kommissionen ett meddelande om den framtida gemensamma jordbrukspolitiken (Meddelande från kommissionen om framtiden för livsmedel och jordbruk, KOM(2017) 713). I meddelandet föreslår kommissionen förändringar i den gemensamma jordbrukspolitikens (GJP) förvaltningsmodell i form av ökad subsidiaritet och att ett större ansvar för politikens genomförande läggs på medlemsstaterna. Andra förslag och områden som berörs i meddelandet är bl.a. en ny struktur för miljö- och

klimatåtgärder inom GJP, förändringar av direktstödet, landsbygdsutveckling och generationsväxlingar. Enligt Regeringskansliets faktapromemoria 2017/18:FPM36 är regeringen i stort positiv till meddelandet och de förändringar och prioriteringar som föreslås. Regeringen anser att det är positivt att meddelandet lyfter fram strukturen för hur GJP:s mål bättre ska uppnås. Den föreslagna nya förvaltningsmodellen har potential att öka subsidiariteten och att lägga ett större ansvar för politikens inriktning på medlemsstaterna. Förenkling av politiken och en betydligt minskad byråkrati och administrativ börda måste vara en utgångspunkt i den kommande reformen. Regeringen anser vidare att åtgärder inom landsbygdsprogrammet har större förutsättningar att främja konkurrenskraft och hållbar produktivitet än direktstödet och förordar därför ett relativt ökat fokus på dessa åtgärder inom ramen för totalt sett väsentligt lägre utgifter för GJP. En ökad ambition för miljö och klimat ser regeringen som ett positivt budskap i meddelandet.

Av budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 23) framgår att kommissionen under 2018 förväntas presentera förslag till förändringar av den gemensamma jordbrukspolitiken. Regeringen avser att arbeta för att reformen ska leda till en effektivare politik och därmed ge förutsättningar för en högre måluppfyllelse. Det är viktigt att säkerställa en fortsatt marknadsorientering av den gemensamma jordbrukspolitiken. Den reformerade politiken behöver även innebära märkbara förenklingar såväl för företagare som för myndigheter.

I livsmedelsstrategin (prop. 2016/17:104) bedömer regeringen att regler och andra styrmedel när det gäller såväl nationell som EU-gemensam politik och internationella avtal så långt som möjligt ska utformas så att de stöder ökad produktivitet och konkurrenskraft i livsmedelskedjan. Utskottet anförde följande vid behandlingen av propositionen (bet. 2016/17:MJU23):

Utskottet delar regeringens bedömning att regler och andra styrmedel när det gäller såväl nationell som EU-gemensam politik och internationella avtal så långt som möjligt ska utformas så att de stöder ökad produktivitet och konkurrenskraft i livsmedelskedjan. Ett ökat fokus på produktivitet och konkurrenskraft är också en förutsättning för en ökad produktion, inte att öka mängden stöd i livsmedelssektorn. En långsiktig inriktning av livsmedelspolitiken skapar en stabilitet som gynnar företagen.

Utskottet anser i likhet med regeringen att EU:s gemensamma jordbrukspolitik ska vara hållbar, avreglerad och marknadsorienterad och bidra till en konkurrenskraftig jordbrukssektor.

När det gäller EU:s subventioner anförde landsbygdsminister Sven-Erik Bucht följande vid debatten av interpellation 2015/16:547 Nya kött- och mjölksubventioner:

I sammanhanget måste jag också påpeka att Sverige är en av få medlemsstater som drivit på för marknadsorienterade lösningar. Flera medlemsstater har efterfrågat åtgärder som kan vara produktionsdrivande. [...] I dessa diskussioner har Sverige konsekvent framhållit vikten av marknadsorientering, rättvis konkurrens mellan medlemsstaterna och åtgärder som på lång sikt kan skapa bättre förutsättningar för EU:s jordbrukare. Detta är något som jag kommer att fortsätta att vidhålla.

— — —

Sverige har varit starkt pådrivande för marknadsorientering inom den gemensamma jordbrukspolitiken. Det har vi varit under lång tid, sedan vi gick med i gemenskapen. Vi har lång erfarenhet, och vi vet att omfattande marknadsregleringar leder till produktion mot stöd i stället för produktion mot marknaden. Jag är överens med Jens Holm om att vi måste ha de principer som guidar politiken i riktning mot mer marknadsinriktade lösningar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sin ståndpunkt att EU-gemensam politik ska utformas så att den stöder ökad produktivitet och konkurrenskraft i livsmedelskedjan, och att mängden stöd i livsmedelskedjan inte ska öka. Utskottet ser fram emot det fortsatta arbetet med att reformera den gemensamma jordbrukspolitiken och delar regeringens syn att en fortsatt marknadsorientering av den behövs. Förenklingar, lägre utgifter, avregleringar, rättvis konkurrens och en ökad ambition för miljö och klimat är enligt utskottet några viktiga komponenter för en framgångsrik gemensam jordbrukspolitik.

Utskottet ser med stort intresse fram emot de lagförslag som kommissionen förväntas presentera sommaren 2018 och de förhandlingar som följer därefter. Med det anförda och i avvaktan på de kommande lagförslagen om den gemensamma jordbrukspolitiken anser utskottet att motionerna 2017/18:2338 (V) yrkande 4, 2017/18:3240 (M) yrkande 17 och 2017/18:3426 (KD) yrkande 14 kan lämnas utan vidare åtgärd.

Utvecklingsmöjligheter för livsmedelskedjan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om matlänet Sörmland och livsmedelsindustrin.

Motionerna

I motion 2017/18:1852 av Caroline Helmersson Olsson m.fl. (S) lyfts matlänet Sörmland fram, och motionärerna anför att måltidsupplevelser, som är en del av besöksnäringen i Sverige, har goda utvecklingsmöjligheter. Sverige som en attraktiv destination för måltidsupplevelser har stärkts, och det finns ett ökat intresse för matkultur, råvaror, historia, ursprung och måltidens roll. Det är ett intresse som bör tillvaratas och vårdas. Motionärerna anför även att kompetensförsörjning är en av de största utmaningarna för branschen.

Enligt motion 2017/18:2210 av Erik Ezelius m.fl. (S) har svensk livsmedelsindustri stor potential. För att utveckla svensk livsmedelsindustri är det nödvändigt med ett kontinuerligt arbete för att stärka industrin och öka vår

självförsörjningsgrad av livsmedel. Med ett samlat arbete kring de strategiska frågorna som kompetensförsörjning finns stora utvecklingsmöjligheter.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Riksdagen godkände i juni 2017 regeringens mål för en svensk livsmedelsstrategi (prop. 2016/17:104, bet. 2016/17:MJU23, rskr. 2016/17:338). Det övergripande målet för livsmedelsstrategin är en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet. Av budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 23) framgår att regeringen t.o.m. 2019 har avsatt drygt 1 miljard kronor för att genomföra livsmedelsstrategin. I regeringens handlingsplan identifieras ett fyrtiotal insatser som ska bidra till att målen för livsmedelsstrategin uppnås. Under det första halvåret 2017 fattade regeringen beslut om åtgärder i fyra åtgärds paket.

När det gäller måltidsupplevelser bedömer regeringen i livsmedelsstrategin att det finns goda förutsättningar att marknadsföra och utveckla insatser för att möta den potential som finns i upplevelser kring mat och dryck som en integrerad del av besöksnäringen. Utskottet anslöt sig till regeringens bedömning i betänkande 2016/17:MJU23 En livsmedelsstrategi för Sverige.

I regeringens handlingsplan för livsmedelsstrategin nämns bl.a. följande åtgärder på området:

- marknadsföring av svenska och regionala mat-, dryckes-, och måltidsupplevelser för ökad export
- insatser för att öka kunskap och kompetens om regional matkultur genom att upprätta ett nationellt nätverk med regionala myndigheter och aktörer inom kunskapskedjan
- insatser för ökad kunskap om de svenska mervärdena.

Även inom landsbygdsprogrammet finns satsningar som ska främja svensk måltidsexport. Statens jordbruksverk (Jordbruksverket) har utlyst 20 miljoner kronor till projekt som främjar svensk måltidsexport eller s.k. gastronomiturism. Syftet är att utveckla näringslivet regionalt inom mat-, dryckes- och måltidsupplevelser för att skapa en attraktiv svensk landsbygd med ett ökat antal arbetstillfällen. Regeringens exportstrategi (skr. 2015/16:48) som beslutades i september 2015 innehåller ett sjuttiofem åtgärder som regeringen avser att vidta för att möta de utmaningar som den svenska utrikeshandeln enligt regeringen står inför. När det gäller besöksnäringen finns i strategin fortsatta insatser för att utveckla destinationer, samverkan och insatser för att marknadsföra Sverige som besöksmål utomlands.

I oktober 2016 tillsatte regeringen en utredning som skulle föreslå en sammanhållen politik för hållbar turism och växande besöksnäring (dir. 2016:83). Utredningen presenterade sitt betänkande Ett land att besöka – En samlad politik för hållbar turism och växande besöksnäring (SOU 2017:95) i

december 2017. Utredningen föreslår bl.a. att regeringen, som en del i framtagandet av en nationell strategi för hållbar turism och växande besöksnäring, formulerar och antar delmål och en delstrategi för utveckling av måltidsturism som koordineras med den nationella livsmedelsstrategins mål och insatser. Betänkandet är på remiss fram till den 6 april 2018.

I livsmedelsstrategin (prop. 2017/18:104) bedömer regeringen att en konkurrenskraftig livsmedelsindustri är viktig för en hållbar tillväxt och sysselsättning i hela landet. Det är avgörande att industrin medverkar i genomförandet av strategin. Livsmedelsindustrin är även beroende av de satsningar som görs inom export- och utbildningsområdet. Utskottet anslöt sig till regeringens bedömningar i betänkande 2016/17:MJU23 En livsmedelsstrategi för Sverige.

För att anta de utmaningar som industrin möter har regeringen beslutat om en nyindustrialiseringsstrategi, Smart industri, som ska bidra till att stärka industrins konkurrenskraft och göra investeringar i svensk industri mer attraktiva. Arbetet med att genomföra strategin kommer att bedrivas inom de fyra fokusområdena: Industri 4.0 (digitalisering), Hållbar produktion (resurseffektivitet), Kunskapslyft industri (kompetensförsörjning) och Testbädd Sverige (attraktiva innovationsmiljöer). I december 2017 presenterades en ny handlingsplan för Smart industri som bygger vidare på befintliga insatser och stärker det nuvarande genomförandet av nyindustrialiseringsstrategin. Sverige ska vara världsledande inom innovativ och hållbar industriell produktion av varor och tjänster. Målet är att industrin i hela Sverige ska öka sin konkurrenskraft och sitt deltagande i främst de högkvalificerade delarna av de globala värdekedjorna.

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 23) framhålls att livsmedelsindustrin är en del av den svenska tillverkningsindustrin och delvis möter samma utmaningar som andra industrigrenar. För att livsmedelssektorns konkurrenskraft ska stärkas är det viktigt att företagen fortsätter att arbeta målmedvetet med samverkan, digitalisering, hållbarhet, kompetens och innovationskraft.

Vidare har regeringen fattat ett antal beslut för att stärka livsmedelsindustrin. I mars 2017 beslutade regeringen om att ytterligare stötta företag som vill exportera sina produkter och förstärkte det exportprogram som sköts av Business Sweden med 31 miljoner kronor under tre år. Under 2018 kommer regeringen sammanlagt att satsa 48 miljoner kronor på olika åtgärder för att stärka den svenska livsmedelsexporten. I juni 2017 tilldelades Tillväxtverket 4 miljoner kronor under perioden 2017–2019 för att stödja företag och aktörer i livsmedelskedjan i etablerandet av en samverkansarena. I juli 2017 fattade regeringen beslut om att ge Konkurrensverket i uppdrag att analysera konkurrenssituationen på livsmedelsmarknaden. Uppdraget ska redovisas den 21 juni 2018.

När det gäller kompetensförsörjning för företag inom livsmedelskedjan lyfter regeringen fram i livsmedelsstrategin att utbildning och kompetensförsörjning fortlöpande behöver anpassas och utvecklas för att möta

företagarnas behov av arbetskraft. Regeringen betonar vikten av att relevanta utbildningsanordnare på olika nivåer noga följer utvecklingen i livsmedelssektorn och strävar efter att möta de kompetensbehov som finns. Regeringen har även gett Tillväxtverket i uppdrag att inom området kompetensförsörjning stärka samverkan mellan industrin och skolan för att öka industrirelevanta utbildningars attraktionskraft och att genom validering stärka företagens strategiska kompetensförsörjning (prop. 2017/18:1 utg.omr. 24).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sin uppfattning att det finns goda förutsättningar att marknadsföra och utveckla insatser för att möta den potential som finns i upplevelser av mat och dryck som en integrerad del av besöksnäringen. Förutom aktiviteter inom ramen för handlingsplanen för livsmedelsstrategin pågår dessutom flera aktiviteter inom bl.a. landsbygdsprogrammet och inom ramen för regeringens exportstrategi för att främja måltidsupplevelser. Utskottet noterar även med intresse att utredningen Ett land att besöka föreslagit en delstrategi för utveckling av måltidsturism som koordineras med livsmedelsstrategins målsättningar och insatser.

När det gäller livsmedelsindustrins konkurrenskraft anser utskottet liksom tidigare att en konkurrenskraftig livsmedelsindustri är viktig för en hållbar tillväxt och sysselsättning i hela landet. Vidare bör uppmärksammas att regeringen vidtagit ett antal åtgärder för att stärka livsmedelsindustrin, bl.a. inom exportområdet, för att främja samverkan och analys av konkurrenssituationen. Eftersom livsmedelsindustrin till stor del möter samma utmaningar som annan industri spelar åtgärderna inom ramen för nyindustrialiseringsstrategin Smart industri en stor roll för att livsmedelsindustrin ska kunna öka sin konkurrenskraft.

Med det anförda anser utskottet att motionerna 2017/18:1852 (S) och 2017/18:2210 (S) kan lämnas utan vidare åtgärd.

Livsmedelsstrategin

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller motionsyrkanden om en bättre nationell samordning av det regionala arbetet med att genomföra livsmedelsstrategin. Riksdagen avslår motionsyrkanden om mathantverk och om skrivningar i myndigheters regleringsbrev när det gäller livsmedelsstrategins målsättningar.

Jämför reservation 4 (S, MP, V) och 5 (C).

Motioner

Regionalt genomförande av livsmedelsstrategin m.m.

Enligt kommittémotion 2017/18:3717 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD) yrkande 2 behöver det regionala arbetet med livsmedelsstrategin samordnas bättre. När livsmedelsstrategin nu är på plats är det viktigt att den förankras tillsammans med regioner och centrala aktörer inom livsmedelskedjan. Motionärerna anser att det är viktigt att det regionala arbetet med livsmedelsstrategin samordnas på ett sätt som tillgodoser regionala förutsättningar eftersom dessa ser olika ut runt om i landet.

Även i kommittémotion 2017/18:3855 av Eskil Erlandsson m.fl. (C) yrkande 27 påtalas det regionala arbetet, och motionärerna framhåller vikten av att de regionala livsmedelsstrategierna får rätt förutsättningar för att startas lokalt. Under de senaste åren har regioner runt om i landet arbetat med att ta fram regionala livsmedelsstrategier för att lyfta livsmedelsbranschen utifrån lokala förutsättningar. Flera län har i nära samarbete med branschen och offentliga verksamheter tagit fram tydliga handlingsplaner för att stärka den regionala livsmedelskedjan. Nu behöver regionerna rätt förutsättningar för att genomföra sina handlingsplaner; bl.a. behövs en tydligare ansvarsfördelning, samordning och inledande finansiering.

I syfte att stötta svenskt mathantverk behövs det, enligt motion 2017/18:3107 av Saila Quicklund (M), ett tydligare uppdrag till länsstyrelser och regioner att arbeta med dessa frågor. Det är angeläget att regeringen fortsätter den tidigare regeringens goda arbete för svensk mat.

Livsmedelsstrategin i myndigheters regleringsbrev

Enligt kommittémotion 2017/18:3855 av Eskil Erlandsson m.fl. (C) yrkande 29 bör livsmedelsstrategins målsättningar finnas med i regleringsbrev för myndigheter som är kopplade till livsmedelskedjan. Motionärerna anför att om konkurrenskraften och tillväxten ska öka i hela livsmedelskedjan behöver relevanta myndigheter arbeta för att den övergripande målsättningen med livsmedelsstrategin uppfylls.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Regionalt genomförande av livsmedelsstrategin m.m.

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 23) anförs att en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja bidrar till sysselsättning och hållbar tillväxt i hela landet liksom till att möta lokala och globala utmaningar, däribland ett förändrat klimat. I propositionen En livsmedelsstrategi för Sverige – fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet (prop. 2016/17:104) skapas stabila och långsiktiga förutsättningar för detta. I strategin fastställs målet om en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar samtidigt som relevanta nationella miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet. För att man ska nå framgång i genomförandet behöver strategin även genomsyra den regionala och lokala nivån. Regeringen anför att den har för avsikt att stärka det regionala engagemanget. Även medverkan av företag och organisationer i livsmedelskedjan är nödvändigt för det fortsatta genomförandet, och därför fortsätter regeringen att stärka den branschöverskridande dialogen och att understödja sektorns egna ansträngningar.

I oktober 2017 gav regeringen i uppdrag åt en länsstyrelse (Stockholm) och erbjöd aktörer med regionalt utvecklingsansvar att i respektive län genomföra insatser för den nationella livsmedelsstrategins genomförande på regional nivå under 2018 (dnr N2017/06143/RTS). Regeringen anför i beslutet att i flera län har regionala livsmedelsstrategier eller handlingsplaner tagits fram genom samarbete mellan privata och flera offentliga aktörer. Regeringen vill stärka sambandet mellan regionala insatser för livsmedelskedjan och den nationella livsmedelsstrategin så att hela livsmedelskedjan arbetar i samma riktning. Samverkan mellan aktörer är en förutsättning för att utmaningar ska kunna bemötas och potentialer tas till vara i hela kedjan. Som särskilt viktig ses samverkan mellan länsstyrelser och aktörer med regionalt utvecklingsansvar som båda har utpekade roller för sin regions tillväxt och sysselsättning.

Vidare beslutade regeringen i oktober 2017 om fördelning av 142 miljoner kronor till insatser för att stärka regional och lokal livsmedelsproduktion inom ramen för livsmedelsstrategin. Pengarna kommer att på olika sätt gå till att stödja arbetet med regionala livsmedelsinsatser som i sin tur bidrar till genomförandet av den nationella livsmedelsstrategin vars övergripande mål är en ökad matproduktion i Sverige. Satsningen består både av förstärkning av länsstyrelsernas arbete med regionala livsmedelsinsatser, av möjligheter för olika aktörer att söka medel för samverkansprojekt och av ett erbjudande till aktörerna med regionalt utvecklingsansvar att bidra till en konkurrenskraftig livsmedelskedja.

Av de 142 miljoner kronorna kommer 100 miljoner från landsbygdsprogrammet där de har varit öronmärkta för satsningar på livsmedelsstrategins genomförande. De ska bl.a. stärka samverkan mellan alla de olika aktörer som påverkar livsmedelskedjan och dess utveckling. Ytterligare 42 miljoner kronor

erbjuds landets aktörer med regionalt utvecklingsansvar inom ramen för uppdraget och erbjudandet som nämns ovan.

Den 5 oktober 2017 bjöd landsbygdsminister Sven-Erik Bucht in aktörer som är involverade i arbetet med regionala livsmedelsstrategier eller motsvarande till halvdagskonferensen Hela Sverige kraftsamlar för en stärkt livsmedelskedja. Konferensen fokuserade på vad som händer regionalt kring livsmedelsproduktion, regionala livsmedelsstrategier och kopplingen till den nationella livsmedelsstrategin. Konferensen var också en mötesplats där det skapades förutsättningar för samverkan och erfarenhetsutbyten mellan regioner och län.

Regeringen beslutade även i juli 2015 om en nationell strategi för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft för perioden 2015–2020 som ska bidra till att uppnå målet för den regionala tillväxtpolitiken. Strategin är vägledande och styrande för inriktningen och genomförandet av det regionala tillväxtarbetet samt för användningen av de medel som satsas för att uppnå målet för den regionala tillväxtpolitiken. I strategin beskrivs utförligt regeringens prioriteringar och de verktyg och processer som behövs i arbetet för en hållbar regional tillväxt och attraktionskraft fram till 2020.

När det gäller mathantverk är detta relevant i livsmedelsstrategin (prop. 2016/17:104) både under området en konkurrenskraftig industri och under området besöksnäringen. Regeringen anser att en konkurrenskraftig livsmedelsindustri är viktig för en hållbar tillväxt och sysselsättning i hela landet. Bredden på livsmedelsindustrin, med såväl stora företag med industrialiserad tillverkning som mindre företag med småskalig eller hantverksmässig tillverkning, är en styrka. De små företagen har stor betydelse för det lokala näringslivet och för besöksnäringen och utvecklar även nischade kvalitetsprodukter. Enligt regeringen finns det en potential i att möta efterfrågan på upplevelser kring mat och dryck som en integrerad del av besöksnäringen. Det finns behov av ökad bransch- och marknadskompetens och andra företagsinriktade insatser för att utveckla nya produkter för såväl den inhemska som den utländska marknaden. I detta ingår exempelvis att tillvarata och utveckla möjligheterna till samspel mellan platsbundna resurser, natur- och kulturmiljöer och utveckling av måltider. Offentliga aktörer på alla nivåer kan underlätta genom stödjande strukturer för nätverk och samverkansplattformar samt genom att främja företagens kunskaps- och kompetensutveckling. Utskottet anslöt sig till regeringens bedömningar i betänkande 2016/17:MJU23 En livsmedelsstrategi för Sverige.

I regeringens handlingsplan för livsmedelsstrategin aviserar regeringen bl.a. insatser för att öka kunskap och kompetens om regional matkultur genom att upprätta ett nationellt nätverk med relevanta myndigheter och aktörer inom kunskapskedjan.

Vidare har totalt 540 miljoner kronor öronmärkts i landsbygdsprogrammet för åtgärder som bidrar till att uppnå målen för livsmedelsstrategin. Det gäller t.ex. satsningar på småskalig livsmedelsförädling, utveckling av måltidsturism och regionala livsmedelsinsatser. Det framgår även av budgetpropositionen

för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 23) att regeringen beslutat att bidra med 10 miljoner kronor per år under 2016–2020 till ett nationellt resurscentrum för mathantverk som ska utveckla och bevara kunskapen om traditionellt mathantverk. Verksamheten är placerad vid Länsstyrelsen i Jämtlands län och ska utvärderas 2019.

Jordbruksverket ska även, i samverkan med bl.a. Institutet för språk och folkminnen, Riksantikvarieämbetet och Sametinget, under 2015–2018 främja ett levande och dynamiskt kulturarv kopplat till mat- och livsmedelsframställning. Myndigheterna ska tillsammans synliggöra, tillvarata och utveckla bl.a. traditionell kunskap, mångfald av växtsorter och husdjursraser, kulturmiljöer och landskap. Uppdraget ska slutredovisas senast den 26 april 2019 (Jordbruksverkets regleringsbrev för 2016).

Livsmedelsstrategin i myndigheters regleringsbrev

Regeringen har i ett antal centrala myndigheters regleringsbrev för 2018, bl.a. Jordbruksverkets, Livsmedelsverkets, länsstyrelsernas, Sveriges lantbruksuniversitets och Tillväxtverkets, fört in ett uppdrag om livsmedelsstrategin. Med utgångspunkt i livsmedelsstrategin ska myndigheterna

- beskriva hur myndigheten arbetar systematiskt för att integrera livsmedelsstrategins mål och syfte i sin verksamhet, hur berörda aktörer involveras och de kommunikationsinsatser som görs för att synliggöra arbetet
- bedöma myndighetens möjligheter att, inom ram, bidra till livsmedelsstrategins mål utifrån sitt uppdrag och sin instruktion.

Uppdraget ska senast den 31 maj 2018 rapporteras till Regeringskansliet. När det gäller Tillväxtverket ska de begränsa uppdraget till områdena förenkling för företag och besöksnäring.

Jordbruksverket har som förvaltningsmyndighet inom jordbruksområdet, fiskeområdet och därtill knuten landsbygdsutveckling enligt 1 § förordningen (2009:1464) med instruktion för Statens jordbruksverk till uppgift att bl.a. arbeta för ett dynamiskt och konkurrenskraftigt näringsliv i hela landet. Myndigheten ska även skapa förutsättningar för ett livskraftigt jordbruk i mindre gynnade områden (2 §). Enligt 2 § förordningen (2009:1426) med instruktion för Livsmedelsverket ska Livsmedelsverket bl.a. underlätta och skapa goda förutsättningar för företagande i livsmedelssektorn.

Utskottets ställningstagande

Regionalt genomförande av livsmedelsstrategin m.m.

Utskottet anser i likhet med regeringen att arbetet med livsmedelsstrategin behöver bedrivas både på den regionala och på den lokala nivån för att uppnå målen om en konkurrenskraftig livsmedelskedja. Utskottet noterar att regeringen gett en länsstyrelse i uppdrag och erbjudit aktörer med regionalt

utvecklingsansvar att genomföra insatser på regional nivå i enlighet med strategin, vilket är positivt. Utskottet anser dock att det behövs en bättre förankring och ett bättre genomförande av livsmedelsstrategin på regional och lokal nivå. Utskottet är medvetet om att de regionala förutsättningarna för att genomföra den skiljer sig åt runt om i landet, men det är viktigt att alla berörda aktörer arbetar i samma riktning för att uppnå de gemensamma målsättningarna. Vidare skiljer det sig åt mellan länen hur arbetet för att genomföra livsmedelsstrategin är organiserat. I vissa län kan det t.ex. vara länsstyrelsen som har tagit fram en handlingsplan, i andra ett samverkansorgan eller ett landsting. Vidare har aktörer med regionalt utvecklingsansvar ansvar för vissa delar av strategin medan länsstyrelsen har ansvar för andra. Enligt utskottet skulle det vara värdefullt om erfarenheter av arbetet med regionala livsmedelsstrategier bättre tas till vara och sprids mellan regioner och län. Stöd och uppmuntran på nationell nivå för det regionala genomförandet är grundläggande. Utskottet anser därför att det behövs en bättre nationell samordning av det regionala arbetet med att genomföra livsmedelsstrategin som kan ta till vara synergieffekter, sprida goda exempel och utgöra ett stöd för länen och regionerna. Detta bör ges regeringen till känna. Därmed tillstyrker utskottet motionerna 2017/18:3717 (C, M, L, KD) yrkande 2 och 2017/18:3855 (C) yrkande 27.

När det gäller mathantverk noterar utskottet att mathantverket finns med i livsmedelsstrategin som en del i att bredda svensk livsmedelsindustri med småskalig och hantverksmässig produktion samt för att locka besökare och skapa exportprodukter. Vidare har regeringen tillfört resurser till ett nationellt resurscentrum för mathantverk, och det finns även medel inom landsbygdsprogrammet med detta syfte. Motion 2017/18:3107 (M) kan med det anförda lämnas utan vidare åtgärd.

Livsmedelsstrategin i myndigheters regleringsbrev

Utskottet konstaterar att regeringen har beslutat om uppdrag om livsmedelsstrategin i ett antal myndigheters regleringsbrev för 2018. Myndigheterna ska bl.a. beskriva hur de arbetar för att integrera livsmedelsstrategins mål och syfte i sin verksamhet samt bedöma om de kan bidra till att uppnå målen inom ramen för sitt uppdrag och sin instruktion. Vidare noterar utskottet att det redan i dag finns skrivningar i bl.a. Jordbruksverkets och Livsmedelsverkets instruktioner i enlighet med livsmedelsstrategin om att arbeta för ett konkurrenskraftigt näringsliv och skapa goda förutsättningar för företagande. Utskottet föreslår att motion 2017/18:3855 (C) yrkande 29 lämnas utan vidare åtgärd i den mån motionen inte har tillgodosetts med vad som redovisats.

Ängs- och hagmarker

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ängs- och hagmarker och om olika insatser i jordbruket för den biologiska mångfalden.

Jämför reservation 6 (M, C).

Motionerna

Kommittémotion 2017/18:3354 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M) yrkande 4 handlar om att regeringen ska verka för bevarandet av ängs- och hagmarker genom ett konkurrenskraftigt svenskt jordbruk. Ett hållbart brukande av skog och mark är avgörande för att bevara den biologiska mångfalden och en förutsättning för att man ska kunna nå flera av de nationella miljökvalitetsmålen. Motionärerna ser stora behov av att skapa bättre förutsättningar för lantbrukare att ha betande djur i hagar, vilket i grunden handlar om att stärka svenskt jordbruks konkurrenskraft.

Även i partimotion 2017/18:3686 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 77 i denna del påtalas behovet av förstärkta insatser i jordbruket för fler betande djur och ökad viltvård.

Kompletterande uppgifter

Regeringen anför följande i livsmedelsstrategin (prop. 2016/17:104 En livsmedelsstrategi för Sverige – fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet):

Betande djur är avgörande för hävden av naturbetesmarker med en stor del av värdefulla arter i den svenska floran och faunan. Ett konkurrenskraftigt jordbruk är nödvändigt för att det ska finnas betesbaserad produktion. Det finns därför starka positiva samband mellan en ökad livsmedelsproduktion och miljömålen Ett rikt odlingslandskap och Ett rikt djur och växtliv.

Vidare betonar regeringen i budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 23) att en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja bidrar till sysselsättning och hållbar tillväxt i hela landet liksom till att möta lokala och globala utmaningar, däribland ett förändrat klimat. Regeringen påtalar att det i livsmedelsstrategin skapas stabila och långsiktiga förutsättningar för detta. I strategin fastställs målet om en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar samtidigt som relevanta nationella miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet.

Vidare föreslår regeringen i budgetpropositionen att anslaget 1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur ska tillföras 212 miljoner kronor per år under 2018–2020 för åtgärder inom landsbygdsprogrammet. Av beloppet ska 85 miljoner kronor per år användas för åtgärder riktade till betesmarker och slåtterängar. Den 12 december 2017 biföll riksdagen fördelningen av anslagen

inom utgiftsområde 23 i enlighet med regeringens och miljö- och jordbruksutskottets förslag (bet. 2017/18:MJU2, rskr. 2017/18:99).

I november 2017 beslutade regeringen att tillföra det svenska landsbygdsprogrammet 255 miljoner kronor för att möjliggöra ytterligare satsningar på ängs- och betesmarker. Enligt regeringen är dessa unika naturtyper viktiga för den biologiska mångfalden i det svenska odlingslandskapet, och regeringen beslutade därför att höja miljöersättningen för betesmarkstyperna slåtterängar med särskilda värden, skogsbete, mosaikbete och bete av andra gräsfattiga marker. Till satsningen knöts också en förstärkt rådgivning som ska höja kunskaperna om olika skötselmetoder. Rådgivningen är särskilt viktig i områden där brist på betesdjur kan göra det svårt att upprätthålla det betestryck som behövs för att hindra att känsliga arter försvinner om marken växer igen. Förändringarna ingick i ett förslag till justering av det svenska landsbygdsprogrammet som skickades till kommissionen för godkännande. Den 2 februari 2018 godkände kommissionen Sveriges förslag.

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 20) påtalar regeringen att den negativa trenden för odlingslandskapets arter och naturtyper inte bryts trots omfattande miljöersättningar, rådgivningsverksamhet och hög andel skyddade områden i värdefulla ängs- och betesmarker. Att jordbruk läggs ned och att det öppna landskapet växer igen innebär stora utmaningar för odlingslandskapets biologiska mångfald. Jordbruksverket arbetar därför, i samverkan med Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet och länsstyrelserna, med att ta fram en strategi för bevarande av odlingslandskapets biologiska mångfald. Strategin ska bidra till bättre samordning av arbetet och skapa en gemensam långsiktig syn på vilka insatser som behövs, var de behövs och hur styrmedel bör utformas och fördelas för att ge bäst miljöeffekt och samtidigt ha acceptans hos lantbrukarna. Enligt uppgift från Jordbruksverket väntas strategin för att bevara odlingslandskapets biologiska mångfald bli klar under det första halvåret 2018.

Sedan 2010 driver även Jordbruksverket tillsammans med regionala hushållningssällskap projektet Mångfald på slätten. Det är ett projekt för att nå miljömålet Ett rikt odlingslandskap, och målet är att öka intresset för åtgärder som ökar den biologiska mångfalden i slättbygder. En åtgärd som lyfts fram som en viktig del av ett mångsidigt användande av landskapet är jakt och viltvård. Enligt Jordbruksverket handlar viltvård ofta om att motverka de negativa effekterna av ett storskaligt brukande genom att skapa en variation i landskapet och binda samman livsmiljöer. Generellt kan man säga att slättbygdens vilt gynnas av ett varierat odlingslandskap, där viltet har tillgång till vår- och höstsådda grödor, träda och fleråriga vallar eller skyddszoner.

Ett annat verktyg för att nå miljömålet Ett rikt odlingslandskap, men även andra miljömål, är de miljöersättningar som betalas ut till lantbrukare och andra som gör samhället en tjänst när de vårdar och utvecklar odlingslandskapet och använder miljövänliga metoder. I stort sett alla miljöersättningar bidrar mer eller mindre till att nå just miljömålet om ett rikt

odlingslandskap. Jordbruksverket arbetar även med rådgivning och information till lantbrukare om detta.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det är bekymmersamt att den negativa trenden för odlingslandskapets arter och naturtyper inte bryts trots omfattande åtgärder. Det är därför positivt att Jordbruksverket i samverkan med andra myndigheter ska ta fram en strategi för bevarande av odlingslandskapets biologiska mångfald. Jordbruksverkets arbete med att öka intresset för åtgärder som ökar den biologiska mångfalden på slättbygder är också viktigt i sammanhanget. Utskottet anser att Sverige ska ha en hög ambition i arbetet med biologisk mångfald och kommer därför även i fortsättningen att följa frågan.

Utskottet anser i likhet med regeringen att ett konkurrenskraftigt jordbruk är nödvändigt för att det ska finnas en betesbaserad produktion. I livsmedelsstrategin fastställs mål om en konkurrenskraftig livsmedelskedja där livsmedelsproduktionen ökar, och regeringen har beslutat om flera åtgärder inom ramen för livsmedelsstrategin för att uppnå detta. Vidare har regeringen tillfört ytterligare medel till landsbygdsprogrammet för satsningar på de svenska ängs- och betesmarkerna.

I avvaktan på resultatet av det arbete som pågår på området föreslår utskottet att motionerna 2017/18:3354 (M) yrkande 4 och 2017/18:3686 (C) yrkande 77 i denna del lämnas utan vidare åtgärd.

Växtbaserade livsmedel m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om växtbaserade livsmedel, en strategi för vegetariska och veganska livsmedel och om nya matråvaror.

Jämför reservation 7 (V).

Motionerna

Enligt motion 2017/18:835 av Per-Arne Håkansson m.fl. (S) bör regeringen arbeta för att öka medvetenheten om växtbaserade livsmedel utifrån klimatpolitik och hälsa, och utifrån detta arbeta för lika villkor ur konkurrenssynpunkt på livsmedelsmarknaden inom EU. Motionärerna vill lyfta betydelsen av att konkurrensen inom livsmedelssektorn och jordbruksproduktionen sker på lika villkor så att växtbaserade produkter kan utvecklas och bli en betydande del i den viktiga målsättningen att öka inhemsk svensk livsmedelsproduktion totalt sett.

Sofia Arkelsten (M) anför i motion 2017/18:2757 att regeringen bör ta fram en samlad strategi för hur Sverige kan bli världsledande på forskning,

utveckling, produktion och export av vegetariska och veganska livsmedel. Sverige kan bli ett föregångsland vad gäller forskning och produktion av proteiner och växtbaserad mat. Regeringen bör därför, gärna i bred politisk samsyn, ta fram en samlad strategi på detta område.

I motion 2017/18:132 av Said Abdu (L) föreslås att regeringen ska få i uppdrag att komma med förslag till hur ett ökat antal matråvaror som i dag inte odlas eller framställs på annat sätt i Sverige skulle kunna göra det. Motionären anför att det i allt högre grad i Sverige äts mat från matkulturer som har sitt ursprung i andra länder. Här finns enligt motionären en möjlighet för svenska näringar att utöka sin verksamhet.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Utskottet behandlade frågor om förändrade konsumtionsvanor med mer vegetabilier i betänkande 2016/17:MJU23 En livsmedelsstrategi för Sverige och anförde bl.a. följande:

Utskottet delar regeringens och Miljömålsberedningens bedömning att ett sätt att minska utsläppen av livsmedelsproduktionen är genom förändrade konsumtionsvanor med mer vegetabilier och mindre kött. För detta krävs en förändring av konsumtionsmönster med minskad köttkonsumtion och ökad vegetabiliekonsumtion i industriländerna och bra information för konsumenten att tillgå så att man kan göra medvetna val. I detta sammanhang noterar utskottet att regeringen tagit fram en strategi för hållbar konsumtion och inom ramen för detta gett Konsumentverket i uppdrag att stimulera miljösmarta konsumtionsmönster. Även Livsmedelsverket arbetar med information om hälsosam och hållbar livsmedelskonsumtion. Vidare konstaterar utskottet att förändrade kostvanor i denna riktning också skulle vara positivt för folkhälsan.

Utskottet noterar att Miljömålsberedningen bedömer att utsläppen från livsmedelskonsumtionen behöver minska. Miljömålsberedningen anser att åtgärder behövs för att underlätta för konsumenter och den offentliga sektorn att konsumera livsmedel med lägre klimat- och miljöpåverkan, en syn som utskottet delar. Miljömålsberedningens betänkande är för tillfället under beredning inom Regeringskansliet.

Sammanfattningsvis anser utskottet att Sverige även i fortsättningen ska vara ett föredöme i miljö- och klimatarbetet, och för att uppnå detta behövs ett fortsatt arbete med att förbättra den svenska livsmedelsproduktionen och konsumtionen ur ett miljö- och klimatperspektiv.

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) arbetar under 2016–2018 med ett projekt, med finansiering från Naturvårdsverket, om effekter av en klimatskatt på livsmedel. Syftet med projektet är att öka kunskapen om hur styrmedel kan utformas och vilka effekter de får. Alla typer av livsmedel inkluderas i projektet och inte bara animaliska produkter.

När det gäller lika villkor för livsmedelsproduktionen och jordbruksproduktionen på EU-nivå utifrån konkurrenssynpunkt presenterade kommissionen i november 2017 ett meddelande om den framtida gemensamma jordbrukspolitiken (KOM(2017) 713). Det framgår både av budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 23) och av

Regeringskansliets faktrapomemoria 2017/18:FPM36 att det är viktigt att säkerställa en fortsatt marknadsorientering av den gemensamma jordbrukspolitiken.

När det gäller innovationer och forskning om olika livsmedel anför regeringen i livsmedelsstrategin (prop. 2016/17:104) att kunskaps- och innovationssystemet behöver stärkas så att det i större utsträckning kan bidra till ökad produktivitet, innovationer samt hållbar livsmedelsproduktion och livsmedelskonsumtion. Inom ramen för livsmedelsstrategin har regeringen gett i uppdrag åt Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) att inrätta ett tioårigt nationellt forskningsprogram för livsmedel. Regeringen anser att det krävs tvärvetenskapliga satsningar och utveckling av nya produkter och framtida innovativa livsmedel för att få en ökad produktivitet.

När det gäller forskning och utveckling av vegetariska och veganska livsmedel pågår det olika projekt inom Rise Research Institutes of Sweden. Rise jordbruk och livsmedel arbetar för att möta jordbruksbranschens och livsmedelsindustrins behov och utmaningar när det gäller t.ex. utveckling av nya processer och produkter, produktivitet samt hållbarhet. Bland annat leder de inom ramen för EU-programmet European innovation partnership for agricultural productivity and sustainability projektet Megalegumes – Svenska proteingrödor som industriråvara. Målet är att möjliggöra för svenskt jordbruk att långsiktigt och storskaligt producera växtbaserad proteinråvara baserad på fababönor, som åker- och bondbönor, samt sötlupin till i första hand svensk och i andra hand internationell livsmedelsindustri.

Regeringen anför i livsmedelsstrategin att den positiva utvecklingen för den svenska vegetabilieproduktionen bör fortsätta. Det ligger i linje med en ökad hållbar livsmedelskonsumtion. Regeringen bedömer att Sverige kan ha högre ambitioner för den redan framgångsrika produktionen av vegetabilier, t.ex. spannmål och raps. Det finns potential att öka produktionen ytterligare eftersom konkurrenskraften är hög. Vidare bedömer regeringen att en långsiktigt hållbar och konkurrenskraftig jordbruks- och trädgårdsproduktion i hela Sverige förutsätter tillgång till lämpliga växtsorter i hela landet. Nya tekniska metoder och innovationer bör utnyttjas för att säkerställa tillgång till lokala och regionala sorter samt för att bidra till största möjliga utnyttjande av produktionsresurser och till jordbrukets anpassning till ett förändrat klimat. Det är viktigt att tillräckliga växtförädlingsinsatser kommer till stånd för att öka tillväxten. En utvecklad växtförädling som tillgodoser behovet av lämpliga lokala och regionala växtsorter för hela landet innebär en mångfald av grödor och möjligheter till diversifiering på gårdsnivå. Utskottet anslöt sig till regeringens bedömningar i betänkande 2016/17:MJU23 En livsmedelsstrategi för Sverige.

I regeringens handlingsplan för livsmedelsstrategin finns ett flertal åtgärder som regeringen avser att vidta för att uppnå målen med livsmedelsstrategin och för att främja växtförädling, bl.a. att ta fram växtsorter som är lämpade för Sverige och bygga upp ett kompetenscentrum för växtförädling. I mars 2017

beslutade regeringen att höja anslaget till Public Private Partnership kopplat till växtförädling för att säkerställa tillgång till växtsorter som kan odlas i Sverige i ett förändrat klimat. I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 23) föreslår regeringen att ett kompetenscentrum för växtförädling inrättas på SLU.

Vidare väntas kommissionen i slutet av 2018 presentera en rapport med en strategi för ökad produktion av proteingrödor. Rapporten kommer främst att fokusera på forskning och innovation, utmaningar inom odling och positiva effekter inom miljö och klimat, samt värdekedjor och marknadspotential. Enligt information från Näringsdepartementet kommer strategin att omfatta både livsmedels- och foderproduktion. Av den kommenterade dagordningen för jordbruks- och fiskerådets möte den 19 februari 2018 framgår att regeringen generellt sett är positiv till åtgärder för kunskapsutveckling inom områdena produktivitet och hållbarhet när det gäller proteingrödor.

Utskottets ställningstagande

Som redovisats ovan pågår arbete med att förbättra den svenska produktionen och konsumtionen av livsmedel ur ett miljö- och klimatperspektiv. Olika myndigheter arbetar bl.a. med information om hållbar livsmedelskonsumtion och stimulation av miljösmarta konsumtionsmönster. Utskottet vidhåller sitt tidigare ställningstagande att ett sätt att minska utsläppen från livsmedelsproduktionen är genom förändrade konsumtionsvanor med mer vegetabilier. När det gäller konkurrenssituationen på EU-nivå och lika villkor för livsmedels- och jordbruksproduktionen delar utskottet regeringens syn att det är viktigt att säkerställa en fortsatt marknadsorientering av den gemensamma jordbrukspolitikerna.

Utskottet noterar att det inom ramen för livsmedelsstrategin görs satsningar på forskning och innovation i syfte att stärka kunskaps- och innovationssystemet så att det kan bidra till en hållbar produktion och konsumtion av livsmedel. Utskottet delar regeringens bedömning att den positiva utvecklingen för svensk vegetabilieproduktion bör fortsätta och att detta är i linje med en ökad hållbar livsmedelskonsumtion. Det görs även satsningar inom området växtförädling för att ta fram växtsorter som är lämpade för svensk odling.

Med det anförda anser utskottet att motionerna 2017/18:132 (L), 2017/18:835 (S) och 2017/18:2757 (M) kan lämnas utan vidare åtgärd.

Ändring i utsädeslagen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ändringar i utsädeslagen.

Motionerna

Enligt motion 2017/18:2304 av Markus Wiechel (SD) behöver utsädeslagen ändras. Enligt lagen är det endast tillåtet att sälja utsädespotatis i förseglade förpackningar. Bönder kan därför inte sälja exempelvis överbliven potatis i lösvikt. För att kunna bedriva en effektiv verksamhet och kombinera detta med att ta vara på sina tillgångar behöver utsädeslagen ändras.

På liknande sätt anförs i motion 2017/18:3283 av Erik Bengtzboe (M) att försäljningen av utsädespotatis i lösvikt bör legaliseras. Enligt motionären är detta en onödig reglering som försvårar för näringsidkare, begränsar konsumentens möjligheter och förhindrar ett miljövänligt resursutnyttjande.

Kompletterande uppgifter

Av 2 § utsädeslagen (1976:298) framgår att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får utfärda föreskrifter om att utsäde av visst slag får saluföras endast om utsädet har certifierats eller kvalitetskontrollerats på annat sätt. Av 1 § 2 samma lag framgår att det med certifiering av utsäde menas förvaltningsuppgift som innebär kvalitetskontroll av utsäde, försegling av förpackning med utsäde och utfärdande av bevis om detta. Enligt 2 § utsädesförordningen (2000:1330) får utsäde av bl.a. potatis endast saluföras om certifiering har skett. Av de angivna bestämmelserna följer att utsädespotatis endast får saluföras i förseglade förpackningar.

Enligt Jordbruksverket måste allt utsäde som säljs eller ges bort alltid certifieras. Det gäller utsäde både av fröburna lantbruksväxter och av potatis. Att utsäde är certifierat betyder att det har gjorts en officiell kontroll av kvalitet, sundhet, sortäktighet och sortrenhet. Man ser att utsädet är kontrollerat genom att det är märkt och förseglat. Säcken märks med en officiell etikett eller direkt på säcken. Att köpa certifierat utsäde betyder enligt Jordbruksverket först och främst att man vet att utsädet uppfyller de särskilda krav som gäller för arten, att man får utsäde av rätt sort och att det är tillräckligt friskt och/eller behandlat mot utsädesburna sjukdomar. Syftet med reglerna om utsädespotatis är att säkra livsmedelsproduktionen så att det finns ett friskt utsäde för att förhindra spridning av sjukdomar och sortsammanblandningar. Potatis kan sprida växtskadegörare som allvarlig kan skada växtodlingen och miljön, s.k. karantänskadegörare.

Utsädespotatis omfattas av krav på växtpass enligt 7 § i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1995:94) om skyddsåtgärder mot spridning av växtskadegörare. Växtpasset intygar att den aktuella

utsädespotatisen uppfyller vissa villkor som har att göra med frihet från karantänskadegörare. Jordbruksverket bedömer att kravet på växtpass och de villkor som växtpasset intygar inte kan uppfyllas om utsädespotatisen inte är förpackad.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att syftet med bestämmelserna om utsäde är att säkra livsmedelsproduktionen. Ett friskt utsäde förhindrar spridning av sjukdomar och sortsammanblandningar. Ett certifierat utsäde som är förseglat i förpackningar innebär att utsädet uppfyller de krav som gäller för arten, att man får utsäde av rätt sort och att det är friskt och/eller behandlat mot utsädesburna sjukdomar. Mot bakgrund av det anförda avstyrks motionerna 2017/18:2304 (SD) och 2017/18:3283 (M).

Pollinerande insekter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ett nationellt register över bisamhällen, om biodling och om olika insatser i jordbruket för fler pollinatörer.

Jämför reservation 8 (M, C, KD).

Motionerna

I motion 2017/18:1690 av Jan Lindholm (MP) anføres att det behövs ett nationellt register över bisamhällen. Vid ett krisläge kan det vara avgörande för försörjningen att en rationell användning av de bisamhällen som finns i landet är möjlig. Ett register skulle även kunna vara användbart i kampen mot parasiter och olika sjukdomar i bisamhällena. Med bättre kunskap kan biodlarna lättare flytta sina bisamhällen för att undvika smittspridning. Jordbruksverket borde ha ett stort intresse av att driva detta eftersom jordbruket är den stora vinnaren om det finns en fungerande honungsproduktion.

Enligt kommittémotion 2017/18:3426 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 27 har beståndet av vildbin och andra insekter som utför pollinering av växter minskat till följd av kemikalieanvändningen. När denna ekosystemtjänst inte fullt ut går att räkna med behöver den förstärkas. En viktig funktion i detta sammanhang har biodlarnas honungsbin. För att stödja biodlarna i den viktiga funktion deras bin har för pollineringen behöver en översyn göras av hur denna verksamhet kan stödjas och utvecklas.

Annie Löf m.fl. (C) påtalar i partimotion 2017/18:3686 yrkande 77 i denna del behovet av förstärkta insatser i jordbruket för fler pollinatörer.

Motionärerna ser med oro på utvecklingen i fråga om den biologiska mångfalden och vill bl.a. se insatser i jordbruket för fler pollinatörer.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Utskottet har behandlat frågor om biodling och pollinerande insekter tidigare, bl.a. i betänkande 2017/18:MJU12 Kemikaliepolitik. Utskottet anförde då följande:

Utskottet vill framhålla den stora betydelse bin och andra pollinerande insekter har för pollinering av både odlade och vilda växter. De spelar en viktig roll för att stödja ekosystemen och deras funktioner, och det är därför angeläget att man kommer till rätta med den minskning som sker av pollinerande insekter. Utskottet noterar att det pågår arbete både på nationell nivå och på EU-nivå med att säkerställa förekomsten av pollinerande insekter. Naturvårdsverkets uppdrag om pollinerande insekter kommer att vara ett viktigt underlag i detta arbete. Regeringen har även föreslagit ett antal förstärkningar i budgeten som kommer att gynna insekter och pollinerande insekter i odlingslandskapet. Det är även positivt att kommissionen har påbörjat ett offentligt samråd om pollinerande insekter och att man planerar ett EU-initiativ på området.

Naturvårdsverket har fått i uppdrag av regeringen att sammanställa vilka insatser som görs i Sverige för att motverka nedgången av vilda pollinatörer och föreslå kostnadseffektiva insatser som kan vända utvecklingen. I arbetet ska beaktas förslag från den mellanstatliga plattformen för biologisk mångfald och ekosystemtjänsters (Ipbes) rapport om pollinatörer från 2016 och kommissionens kommande meddelande om pollinatörer. Den delen av uppdraget som omfattar redovisning av vilka insatser som görs i Sverige ska redovisas senast den 16 april 2018. Uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet senast den 1 november 2018.

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 20 och 23) har regeringen föreslagit ett antal förstärkningar som kommer att gynna bl.a. pollinerande insekter i odlingslandskapet. Miljöminister Karolina Skog har i sitt svar på skriftlig fråga 2017/18:193 Minskning av insekter bl.a. lyft fram regeringens förslag till förstärkning av miljöåtgärder för ängs- och betesmarker inom ramen för landsbygdsprogrammet med totalt 255 miljoner kronor, ökade anslag för omställning till ekologisk odling med totalt 175 miljoner kronor och förslag för skydd och förvaltning av värdefull natur med ca 2,7 miljarder kronor per år som åtgärder som är gynnsamma för insektspopulationen. Vidare betonar miljöministern att regeringen är oroad över den utbredda användningen av kemiska växtskyddsmedel i privata trädgårdar, när det finns fullgoda alternativ, och aviserar att Sverige kommer att vidta åtgärder, med målsättning att det ska leda till förbud mot sådan användning.

Av budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 23) framgår att det svenska programmet för biodling, även kallat det nationella honungsprogrammet, för perioden 2017–2019 har godkänts av kommissionen. Regeringen anser att anslaget 1:18 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för

landsbygdens miljö och struktur bör förstärkas med 478 000 kronor per år under 2018–2019 med anledning av detta. Den 12 december 2017 biföll riksdagen fördelningen av anslagen inom utgiftsområde 23 i enlighet med regeringens och miljö- och jordbruksutskottets förslag (bet. 2017/18:MJU2, rskr. 2017/18:99).

Det nationella honungsprogrammet är till för att förbättra villkoren för produktion och saluföring av biodlingsprodukter. Syftet är dessutom att minska varroakvalstrets och därmed sammanhängande sjukdomars negativa inverkan på biodlingen, samt att stärka näringen genom att påvisa pollinerings betydelse för fler pollen- och nektarproducerande växter i odlingslandskapet. Programmet tas fram i nära samarbete med biodlingens organisationer och löper i treårsperioder. Programmet har följande fyra mål:

- God bihälsa
- Fortsatt tillväxt och konsolidering
- Informations- och kursmaterial till utbildning och marknadsföring
- Tillgång till bra pollen- och nektarväxter.

Det nationella honungsprogrammet 2017–2019 utgör ett fortsatt stöd för att utveckla näringen. Satsningar och projekt via det nationella honungsprogrammet i kombination med kraftfulla och samordnade initiativ från branschen är viktiga för näringens utveckling. Insatser för bättre bihälsa och kompetensutveckling har även fortsättningsvis hög prioritet men kombineras med ett ökat fokus på bättre tillgång till pollen- och nektarväxter i odlingslandskapet.

I det nationella honungsprogrammet nämns bl.a. att rationaliseringsåtgärder när det gäller journalföring och registrering av bin, t.ex. om bihälsa och antal bisamhällen, kan undersökas. Det nämns även att det bör utvärderas vilka samordningseffekter som finns av att samtidigt utveckla ett register som är anpassat till näringen.

Av Stockholms länsstyrelses årsredovisning för 2016 framgår att de tillsammans med länsstyrelserna i Skåne, Västra Götaland och Östergötland samt Jordbruksverket medverkat i ett nationellt utvecklingsprojekt som gäller ett digitalt biregister. Inom projektet kommer det bl.a. att tas fram en kravspecifikation för att etablera ett digitalt verktyg med funktioner för både registrering av uppställningsplatser, informationskanaler och möjlighet till kunskapsuppbyggnad i det enskilda biodlarföretaget.

Enligt information från Jordbruksverket har en förstudie om ett nationellt biregister initierats av Jordbruksverket. Resultatet utvecklingsprojektet om ett digitalt biregister kommer att ingå i studien. Förstudien ska resultera i vilka behov som finns, kostnader etc., och när förstudien kommer att vara klar beror bl.a. på genomförandet av den nya djurhälsoförordningen och ändringar av djurhälsoföreskrifter till följd av detta.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser som tidigare att det är angeläget att man kommer till rätta med den minskning som sker av pollinerande insekter då de har en viktig roll för att stödja ekosystemen och deras funktioner. Det är därför positivt att det bedrivs arbete både på nationell nivå och på EU-nivå. De förstärkningar som regeringen föreslagit i budgetpropositionen för 2018 är en bra grund för att gynna insektspopulationer i odlingslandskapet. Utskottet delar regeringens oro över den privata användningen av kemiska växtskyddsmedel och deras påverkan på bl.a. pollinerande insekter. Utskottet välkomnar därför regeringens målsättning att förbjuda privat användning av kemiska växtskyddsmedel.

Det nationella honungsprogrammet utgör ett betydelsefullt stöd för fortsatt utveckling av näringen. De satsningar som regeringen, i samarbete med biodlingens organisationer, har tagit fram inom ramen för programmet är viktiga för att stödja näringen i dess arbete. Med hänvisning till det anförda och i avvaktan på resultatet av de satsningar som pågår föreslår utskottet att motionerna 2017/18:3426 (KD) yrkande 27 och 2017/18:3686 (C) yrkande 77 i denna del lämnas utan vidare åtgärd.

Utskottet noterar att Jordbruksverket arbetar med en förstudie om ett nationellt biregister. Mot bakgrund av detta och i avvaktan på resultatet av arbetet kan motion 2017/18:1690 (MP) lämnas utan vidare åtgärd.

Stora fåglars påverkan på de areella näringarna

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om betande fåglar.

Motionen

Enligt motion 2017/18:3146 av Betty Malmberg och John Widegren (båda M) yrkande 1 behövs en uppföljning av hur problemen med betande fåglar påverkar lantbruksföretag. I yrkande 2 lyfts behovet av en handlingsplan för att minska problem med betande fåglars negativa påverkan på bl.a. jordbruksmark. Olika arter av betande fåglar, t.ex. tranor, sångsvanar och gäss, orsakar stora problem runt om i vårt land både för lantbrukare ur en ekonomisk synvinkel och för allmänheten som en sanitär olägenhet. Det finns ett stort mörkertal i fråga om problemen eftersom de flesta lantbrukarna låter bli att anmäla de skador som uppkommer eftersom reglerna anses för krångliga i förhållande till den ringa ersättning som betalas ut. Riksdagen bör därför ge regeringen i uppdrag att se över nuvarande system för att få en bättre uppfattning om mörkertalet i fråga om anmälningar och hur väl de åtgärder som i dag är i drift fungerar för att på så sätt minimera betande fåglars skadeverkningar hos lantbrukare.

Kompletterande uppgifter

Enligt 2 § förordningen (2017:1254) om statligt stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn för viltskador och förebyggande av viltskador får stöd ges till företag som är verksamma inom primärproduktion av jordbruksprodukter för åtgärder för att förebygga skada av vilt på annat än ren, fisk och fiskeredskap, och ersättning för skada av vilt på annat än ren, fisk och fiskeredskap. Av 5 § framgår att frågor om stöd prövas av länsstyrelsen efter ansökan.

Enligt 23 a § 3 jaktförordningen (1987:905) får, om det inte finns någon annan lämplig lösning, och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, beslut om skyddsjakt meddelas för att förhindra allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom. Enligt 29 § är det länsstyrelsen som ger tillstånd till skyddsjakt.

Som svar på fråga 2017/18:522 Betande fåglar anför landsbygdsminister Sven-Erik Bucht följande:

Jag är medveten om att skadorna i vissa områden kan bli mycket omfattande genom att fåglarna koncentreras på populära rast- och häckningslokaler. Förvaltningen av betande fåglar är regionaliserad. Länsstyrelsen beslutar om skyddsjakt.

Enligt viltskadeförordningen (2001:724) får bidrag lämnas av statsmedel för åtgärder för att förebygga skada av vilt och för att ersätta skada av vilt. Regeringens ambition är, och har under hela mandatperioden varit, att bringa ordning och reda inom svensk vilthälsa. Regeringen har också förbättrat möjligheten att ge ekonomiskt stöd till jordbruket, till åtgärder för att förebygga och ersätta viltskador. Med vilt avses enligt jaktlagen (1987:259) vilda däggdjur och fåglar. Under mandatperioden har regeringen gjort stora höjningar av anslaget, från drygt 30 miljoner kronor till drygt 52 miljoner kronor. För att förenkla att dessa medel får sin tänkta nytta hos enskilda jordbrukare har regeringen den 23 november 2017 beslutat om regler som underlättar stöd till nämnda ändamål.

Enligt Strategi för svensk vilthälsa – med mål och åtgärder för Naturvårdsverket har Naturvårdsverket som mål att till 2020 ha vidtagit förebyggande åtgärder för att minska skador orsakade av vilt på de areella näringarna. Bland annat ska Naturvårdsverket till 2018 i samråd med berörda aktörer ha utarbetat förslag till acceptansnivå för skador av vilt på de areella näringarna förutom rennäringen. Vidare har Naturvårdsverket som mål att till 2020 ha genomfört en utökad regionalisering av vilthälsan så att beslut fattas närmare de som berörs. Till 2020 ska det även finnas nya nationella förvaltningsplaner för bl.a. stora fåglar, som ökar möjligheterna till flerartsförvaltning.

Viltskadecenter (VSC) fick 2017 i uppdrag av Naturvårdsverket att gå igenom och belysa de olika övervakningssystem som täcker de stora betande fåglarnas (gäss, sångsvan och tranor) numerär och populationsutveckling i Sverige. Enligt uppgifter från Naturvårdsverket kommer VSC:s rapport om olika övervakningssystem att ingå i arbetet med att fastställa acceptansnivåer för skador av stora betande fåglar. Parallellt pågår nu en nulägesbeskrivning

på Naturvårdsverket av hur man mäter skador i andra länder, vad det finns för ersättningssystem, vilka grödor som påverkas främst etc. Nästa steg, i linje med strategin för svensk viltförvaltning, är att ta fram en förvaltningsplan som ska vara klar till 2020 (se ovan).

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 23) anför regeringen att viltförvaltningen ska vara adaptiv och ekosystembaserad samt utgå från ett flerartsperspektiv och en utvecklad regionalisering. Komplexiteten i viltförvaltningen och därmed behovet av kunskapsunderlag och fakta ökar alltmer. Arbetet inom ramen för En strategi för svensk viltförvaltning är ett led i att kunna tillfredsställa dessa behov.

Sverige är även aktivt inom avtalet om bevarande av flyttande sjöfåglar i Afrika och Eurasien (Agreement on the Conservation of African-Eurasian Migratory Waterbirds, AEWA). AEWA är ett avtal utvecklat under FN:s Bonnkonvention kring bevarandeåtgärder för ett antal våtmarksfåglar. Inom ramen för avtalet arbetar man bl.a. med att ta fram förvaltningsplaner över nationsgränserna för gäss (spetsbergsgås, sädgås, vitkindad gås och grågås). Målet är att komma fram till gemensamma mål, över landsgränserna, för dessa populationer. Under AEWA finns en arbetsgrupp som arbetar med populationsmodellering och en arbetsgrupp som tar upp frågor om grödoskador. Sverige medverkar i båda dessa grupper.

Utskottets ställningstagande

Utskottet är medvetet om att betande fåglar kan orsaka stora skador i vissa områden och på grödor. Det är därför positivt att Naturvårdsverkets målsättning är att till 2020 ha vidtagit förebyggande åtgärder för att minska skador orsakade av vilt på areella näringar, vilket bl.a. inkluderar att utarbeta acceptansnivåer för skador av vilt på de areella näringarna och förvaltningsplaner för de stora fåglarna. I likhet med regeringen anser utskottet att arbetet inom ramen för Strategi för svensk viltförvaltning kan ses som ett led i att tillfredsställa behovet av kunskapsunderlag och fakta. Med det anförda och i avvaktan på resultatet av pågående arbete föreslår utskottet att motion 2017/18:3146 (M) yrkandena 1 och 2 lämnas utan vidare åtgärd.

Hästavel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om hästavel.

Motionen

Enligt motion 2017/18:3234 av Cecilia Widegren och John Widegren (båda M) yrkande 1 bör regeringen se över långsiktiga villkor och möjligheter för att fortsätta att stimulera svensk hästavels utveckling för att stärka den

svenska hästen. I yrkande 3 anförs att regeringen bör se över möjligheterna att stärka den svenska hästen genom att utveckla t.ex. en hästpremie, följerätt och uppfödarpremier för fler svenska hästar. Motionärerna anser att det krävs tydliga strategier för att stärka möjligheterna och de grundläggande förutsättningarna för fortsatt tillväxt inom hästnäringen.

Kompletterande information

När det gäller hästnäringens betydelse anför landsbygdsminister Sven-Erik Bucht följande som svar på skriftlig fråga 2016/17:370 Hästens bidrag till öppna landskap:

Hästen har en viktig betydelse för vår samhällsekonomi. Med de spridningseffekter hästnäringen har så omsätter sektorn årligen 45–50 miljarder kronor och innefattar 30 000 heltidsarbeten. Regeringen stödjer hästnäringen bland annat genom det avtal som staten har med ägarna till AB Trav och Galopp, Svensk Travsport och Svensk Galopp. Genom det gällande avtalet finansieras Hästnäringens Nationella Stiftelse (HNS) med 50 miljoner kronor per år för övergripande insatser av riksintresse för hästsektorn i Sverige. HNS har uppdraget att långsiktigt stärka och utveckla svensk hästnäring.

HNS finansieras årligen med 50 miljoner kronor genom ett särskilt avtal mellan staten och Svensk Travsport och Svensk Galopp. Detta ska bl.a. bidra till finansiering av utbildning men även annat som främjar hästnäringens utveckling. Enligt artikel 12 i avtalet ska bl.a. 6 miljoner kronor fördelas till särskilda satsningar på utvecklingsprojekt inom hästsektorn, varav 2 miljoner kronor ska avse främjande av avel och uppfödning.

HNS har en särskild avelskommitté som är ett nätverk för avels- och uppfödningsspörsmål inom hästnäringen. Samverkan fokuserar på att stärka det gemensamma arbetet för avels- och uppfödningsspörsmål inom svensk hästnäring. Vidare har HNS utarbetat en strategiplan, Hästen utvecklar och förener Sverige, för hästnäringen för perioden 2016–2018. På området avel/uppfödning finns följande målsättningar:

- HNS ska kontinuerligt verka för att numerärt öka samt säkerställa kvaliteten hos antalet svenskfödda föl genom olika aktiviteter och utvecklingsprojekt inom området.
- Kommunikationsplattformen Horses made in Sweden ska tillsammans med landets avelsorganisationer utvecklas och breddas samt ges en ökad kvalitetsmässig prägel genom att skapa en branschstandard.
- HNS ska initiera och stimulera till utvecklingsprojekt, med målet att främja en mer hållbar och kostnadseffektiv svensk hästuppfödning.
- HNS ska verka för en ökad export av hästar och i kombination med detta även undersöka möjligheterna till export av olika tjänster/produkter inom hästsektorn.
- HNS ska skapa förutsättningar för attraktiva fysiska och digitala marknadsplatser som kan underlätta försäljningen av hästar på såväl en inhemsk som en internationell marknad.

Vid Näringsdepartementet finns en samarbetsgrupp inom hästområdet som genom samverkan ska ta till vara hästsektorns utvecklingspotential. Gruppen arbetar aktivt med att identifiera och diskutera områden och frågor som är viktiga för att utveckla hästsektorn. Gruppen träffas två gånger per år och består av drygt 20 organisationer och myndigheter.

Vid mötet i samarbetsgruppen den 21 september 2017 var temat avel, och bl.a. presenterade HNS statistik för svensk hästavel. Den visar sammantaget på en positiv utveckling för svensk hästavel. Sedan 2013, som var ett år med låga siffror för svensk hästavel när det gäller antalet betäckta ston och födda föl, har utvecklingen planat ut eller vänt uppåt för nästan samtliga raser.

Vidare arbetar LRF Häst för tillfället med att ta fram en gemensam strategi för hästföretagare. Målet med strategin är att öka lönsamheten och konkurrenskraften för Sveriges hästföretagare. Under våren 2018 ska en gemensam målbild och strategi konkretiseras och handlingsplaner tas fram.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att hästsektorn har många positiva effekter bl.a. på sysselsättningen, folkhälsan och landsbygden. Hästnäringen är samhällsekonomiskt viktig och bidrar till en levande landsbygd. Utskottet noterar att det vid Näringsdepartementet finns en samarbetsgrupp inom hästområdet som utgör en plattform för informations- och erfarenhetsutbyte och som arbetar med att identifiera och utveckla frågor som är viktiga för hästnäringen, bl.a. avel. Vidare pågår det arbete inom HNS när det gäller främjande av hästavel och uppfödning. Det är positivt att hästnäringen tillsammans med LRF Häst håller på att ta fram en gemensam strategi för hästföretagare för att öka konkurrenskraften och lönsamheten. Mot bakgrund av det anförda kan motion 2017/18:3234 (M) yrkandena 1 och 3 lämnas utan vidare åtgärd.

Växtförädling

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om ett svenskt växtförädlingsprogram.

Jämför reservation 9 (M, SD).

Motionen

Enligt kommittémotion 2017/18:3345 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M) yrkande 40 bör möjligheterna till ett svenskt växtförädlingsprogram övervägas. Det finns ett behov av en tydligare svensk inriktning inom området, eftersom de genmodifierade grödor som tas fram oftast inte är anpassade för att användas i det svenska jordbruket med kortare odlingsäsong, kallare

klimat och stora skillnader i dagsljus mellan årstiderna. Motionärerna anser därför att man bör överväga möjligheterna till ett växtförädlingsprogram med syfte att ta fram grödor som passar för svenska förhållanden.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

I livsmedelsstrategin (prop. 2016/17:104) anför regeringen att en långsiktigt hållbar och konkurrenskraftig jordbruks- och trädgårdsproduktion i hela Sverige förutsätter tillgång till lämpliga växtsorter i hela landet. Regeringen anser därför att nya tekniska metoder och innovationer bör utnyttjas för att säkerställa tillgång till lokala och regionala sorter samt för att bidra till största möjliga utnyttjande av produktionsresurser och till jordbrukets anpassning till ett förändrat klimat. Vidare anser regeringen att det är viktigt att tillräckliga växtförädlingsinsatser kommer till stånd för att öka tillväxten. En utvecklad växtförädling som tillgodoser behovet av lämpliga lokala och regionala växtsorter för hela landet innebär en mångfald av grödor och möjligheter till diversifiering på gårdsnivå. Regeringen bedömer att nya tekniska framsteg och innovationer bör utnyttjas och tas till vara i växtförädlingsarbetet för att bidra till jordbrukets anpassning till ett förändrat klimat och en hållbar produktion. Utskottet anslöt sig till regeringens bedömningar i betänkande 2016/17:MJU23 En livsmedelsstrategi för Sverige.

Även i regeringens handlingsplan för livsmedelsstrategin har växtförädling lyfts upp som ett viktigt område där satsningar behövs, och inrättandet av ett växtförädlingscentrum nämns.

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 23) anför regeringen att för ökad produktivitet och ökad hållbarhet krävs det ett ökat offentligt engagemang i förädlingen av växtsorter. Växtsorter framtagna för kontinenten fungerar ofta sämre i Sverige och i vissa delar av landet inte alls. Det finns därför ett behov av växtförädling för svenska förhållanden för att möjliggöra ett större utbud av lokalt anpassade grödor. Vidare anför regeringen att i ett förändrat klimat, för en omställning till en cirkulär och biobaserad ekonomi och för en stärkt konkurrenskraft i jordbruket är det av stor vikt med nya växtsorter som är anpassade för svenska odlingsförhållanden. Regeringen föreslår därför att ett kompetenscentrum för växtförädling inrättas vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). SLU:s anslag ökades med 20 miljoner kronor för 2018 och beräknas öka med 30 miljoner kronor 2019 samt 40 miljoner kronor fr.o.m. 2020. Den 12 december 2017 biföll riksdagen fördelningen av anslagen inom utgiftsområde 23 i enlighet med regeringens och miljö- och jordbruksutskottets förslag (bet. 2017/18:MJU2, rskr. 2017/18:99).

Det framgår av SLU:s regleringsbrev för 2018 att kompetenscentrum för växtförädling ska samla akademi och näringsliv och utveckla kompetens för att i enlighet med målen i livsmedelsstrategin säkra tillgången till växtsorter för en hållbar och konkurrenskraftig jordbruks- och trädgårdsproduktion i hela Sverige. Det ska också tas hänsyn till klimatförändringar och tillgång till

biomassa för en cirkulär och biobaserad ekonomi. Utveckling av kompetenser och nya tekniker inom växtförädling och utvärderingar av växtmaterial för marknaden ingår. I centrumets uppbyggnad bör erfarenheter och lärdomar från det skogliga området ingå för att täcka hela innovationskedjan.

Utskottets ställningstagande

Växtförädling är en viktig del i ett framtida hållbart och konkurrenskraftigt jordbruk. Utskottet välkomnar därför att regeringen inrättat ett nationellt kompetenscentrum för växtförädling. Ett sådant centrum kan bidra till att förnya den svenska växtförädlingen och bidra till teknikutveckling, forskning och kompetensförsörjning i nära samarbete med branschen. Med tanke på det inrättade kompetenscentrumet som bl.a. har till uppgift att arbeta med växtförädling för svenska förhållanden och möjliggöra ett utbud av lokalt anpassade grödor, anser utskottet att motion 2017/18:3345 (M) yrkande 40 kan lämnas utan vidare åtgärd.

Övriga frågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller ett motionsyrkande om förenklingar i administrationen av stöd till föreningslivet på landsbygden. Riksdagen avslår motionsyrkanden om ändring av Jordbruksverkets namn och om precisionsjordbruk.

Jämför reservation 10 (S, MP, V) och 11 (V).

Motionerna

Enligt kommittémotion 2017/18:3855 av Eskil Erlandsson m.fl. (C) yrkande 21 bör regler och byråkrati för föreningslivets insatser på landsbygden förenklas. Idrottsföreningar är aktörer som bygger broar mellan stad och land, löser integration och skapar en bättre folkhälsa och är framför allt en rolig fritidssysselsättning där alla kan vara med. Regeringen har dock sänkt ersättningarna till föreningslivet och krånglat till regelverket. Motionärerna vill därför se generella förenklingar i administrationen av stöd till föreningslivet som arbetar med insatser som leder till integration och gemenskap.

Håkan Svenneling m.fl. (V) anför i kommittémotion 2017/18:2941 yrkande 1 att Jordbruksverket bör byta namn till Landsbygdsverket. Jordbruksverket har i dag ett uppdrag som egentligen är betydligt bredare än att bara handla om jordbruksfrågor. Den parlamentariska landsbygdskommittén har föreslagit ett namnbyte till Landsbygdsverket för att ännu tydligare koppla uppdraget till landsbygdspolitiken i vid bemärkelse.

Landsbygdspolitiken behöver i högre utsträckning än i dag ses som en helhet som spänner över ett större fält.

I motion 2017/18:1677 av Jan Lindholm (MP) lyfts metoden precisionsjordbruk upp. Motionären poängter att goda exempel inte får stanna vid att bara vara goda exempel, utan de bör både studeras och spridas.

Kompletterande uppgifter

Föreningslivet på landsbygden

Den 19 mars 2018 presenterade regeringen propositionen En sammanhållen politik för Sveriges landsbygder – för ett Sverige som håller ihop (prop. 2017/18:179). Syftet med propositionen är att ge en långsiktig inriktning för landsbygdspolitiken. Regeringen framhåller i propositionen att människors engagemang och förmåga till samarbete och organisering är grunden för en hållbar utveckling. Föreningslivet och möjligheten till fritidsaktiviteter är av stor betydelse för ungas upplevelse av sin hemort och spelar en viktig roll för unga kvinnors och mäns vilja att bo kvar eller flytta tillbaka. Civilsamhället och det aktiva föreningslivet inom t.ex. idrott, friluftsliv och kultur gör också stora insatser för att inkludera asylsökande och nyanlända i Sverige, något som betyder mycket för integrationen i det svenska samhället samtidigt som det gynnar landsbygdernas utveckling.

Regeringen bedömer att det civila samhällets roll i landsbygdsutvecklingen är viktig och att civilsamhällesorganisationernas arbete med att engagera en större mångfald av människor bör främjas. Inte minst kvinnor och män som är unga eller har invandrabakgrund bör ges bättre möjligheter att delta i lokal samhällsutveckling. Regeringen avser att stärka civilsamhällets deltagande i genomförandet av landsbygdspolitiken genom att stärka landsbygdsnätverket där många av civilsamhällets organisationer deltar. Inom ramen för landsbygdsnätverkets verksamhet genomförs insatser som syftar till att öka mångfalden i landsbygderna. Regeringen främjar också civilsamhällets organisationer på landsbygden genom att tillhandahålla projektmedel inom bl.a. landsbygdsprogrammet och programmet för lokalt ledd utveckling.

I propositionen anför regeringen att lokalt ledd utveckling genom Leadermetoden bör tillämpas rikstäckande och att den avser att undersöka hur detta kan genomföras. Regeringen anser att Leadermetoden bidrar till lokal utveckling både genom verksamheterna i projekten och genom det lokala engagemang, lärande och partnerskap som metoden främjar. Vidare anser regeringen att landsbygdsnätverket bör fungera som nationell plattform för utveckling av kunskaper och arbetssätt för landsbygdsutveckling. Den offentliga sektorn har behov av att på nationell nivå samverka med civilsamhällets organisationer, och det nationella landsbygdsnätverket erbjuder redan i dag en arena för samverkan, erfarenhetsutbyte och metodutveckling.

Inom landsbygdsprogrammet finns olika stöd att söka för att utveckla landsbygden. Ett stöd som kan användas till att utveckla föreningslivet är

projektstöd. Det kan t.ex. vara att investera i idrotts- och fritidsanläggningar samt samlingslokaler. När det gäller stöd till investeringar i fritids- och idrottsanläggningar är syftet med stödet att skapa och behålla anläggningar för idrotts- och fritidsaktiviteter på landsbygden. Det går även att söka stöd för föreningslivet genom lokalt ledd utveckling. Här samverkar privata, offentliga och ideella aktörer för att utveckla landsbygden lokalt. Syftet är att utveckla attraktiva, konkurrenskraftiga områden som ska stimulera ökad sysselsättning och nya företag.

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 17) anför regeringen att en utgångspunkt för statens idrottspolitik är en stark och självständig idrottsrörelse, en folkrörelse som engagerar många och är en betydelsefull del i vår gemensamma välfärd. Stödet till idrotten ökade 2017 med 11 miljoner kronor, och regeringen föreslår att stödet till idrotten ökar med ytterligare 19 miljoner kronor 2018. Utöver de 197 miljoner kronor som anslaget ökat med under senare år föreslås därmed stödet till idrotten öka med sammanlagt 227 miljoner kronor per år fr.o.m. 2018 i förhållande till 2014. Avsikten är att ge svensk idrott förutsättningar att hålla avgifter och övriga kostnader inom barn- och ungdomsidrotten på en låg nivå samt att bidra till en bättre etablering av nyanlända invandrare. Den 6 december 2017 biföll riksdagen fördelningen av anslagen inom utgiftsområde 17 i enlighet med regeringens och kulturutskottets förslag (bet. 2017/18:KrU1, rskr. 2017/18:87).

Ändring av Jordbruksverkets namn

Den parlamentariska landsbygdskommittén föreslog i sitt betänkande För Sveriges landsbygger – en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd (SOU 2017:1) att Jordbruksverket skulle ha ett särskilt ansvar för att på nationell nivå samordna, följa upp och främja arbetet med att nå de nationella målen för landsbygdspolitiken. I mars 2018 presenterade regeringen en proposition för en sammanhållen landsbygdspolitik (prop. 2017/18:179). I denna anför regeringen att Jordbruksverket har uppgifter som är viktiga för landsbygdsutveckling, men eftersom regeringens avsikt är att den sammanhållna landsbygdspolitiken ska ha en tydlig inriktning mot hållbar tillväxt och utveckling bör Tillväxtverket få uppgiften att vara den nationella myndighet som på olika nivåer främjar landsbygdsutveckling. Regeringen anför att Jordbruksverket även framöver kommer att vara en betydelsefull myndighet i genomförandet av landsbygdspolitiken och bedömer att samarbetet mellan Tillväxtverket och Jordbruksverket behöver stärkas i den nya landsbygdspolitiken.

En statlig förvaltningsmyndighet lyder under regeringen om inte myndigheten enligt regeringsformen eller annan lag är myndighet under riksdagen. Regeringen bestämmer oftast ramarna och formerna för en myndighets verksamhet i en myndighetsinstruktion, som är en förordning med bestämmelser om bl.a. sådant som myndighetens uppgifter och ledningsform.

Regeringen beslutar vidare om förutsättningarna för den enskilda myndighetens verksamhet i årliga regleringsbrev, som innehåller uppgifter om myndighetens mål och ekonomiska ramar.

Precisionsjordbruk

I livsmedelsstrategin (prop. 2016/17:104) lyfter regeringen fram digitaliseringen som en möjlighet för att utveckla en ny, smartare och mer hållbar livsmedelsproduktion från producent till konsument. Ny teknik ger möjlighet att effektivisera produktionen och optimera insatsen av resurser. Regeringen påpekar i propositionen att livsmedelskedjan är ett prioriterat område i satsningen Digitalt först. Jordbruksverket har fått i uppdrag att vara utvecklingsmyndighet inom livsmedelsområdet, tillsammans med Livsmedelsverket. Vidare pekas forskning, innovationer och spridning av forskningsresultat ut som viktiga delar för att målen för den svenska livsmedelskedjan ska uppnås.

I kommissionens meddelande *Framtiden för livsmedel och jordbruk* (KOM(2017) 713) nämns bl.a. att den gemensamma jordbrukspolitiken i högre grad bör hjälpa jordbrukarna att tjäna mer på marknaden. Kommissionen anför att det finns ett tydligt behov av att främja investeringar i omstrukturerad jordbruken, modernisering, innovation, diversifiering samt användning av nya tekniker och digitalt baserade möjligheter som precisionsjordbruk. I Regeringskansliets faktagruppmemorier 2017/18:FPM36 välkomnar regeringen kommissionens förslag att livsmedelskedjan och landsbygdens behov lyfts fram tydligare i forskningsagendan och att ytterligare synergier eftersträvas mellan den gemensamma jordbrukspolitiken och innovations- och forskningspolitiken.

Även Greppa näringen, som är ett samarbetsprojekt mellan Jordbruksverket, Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) och länsstyrelserna och som finansieras inom EU:s landsbygdsprogram, arbetar man med precisionsjordbruk. Projektet erbjuder jordbruksföretag rådgivning på gårdsnivå i hela landet bl.a. om hur man genomför precisionsodling. De arbetar med att föra ut ny teknik i lantbruket så att den blir tillgänglig på ett enkelt och billigt sätt samt gör satellitbilder och annan information tillgängliga via webben.

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) har varit med och utvecklat precisionskolan.se där man når en rad applikationer som hjälper lantbrukaren i odlingen. Verktygen fungerar som ett beslutsstödsystem för platsanpassade odlingsåtgärder. Man kan bestämma rätt mängd utsäde, få veta vilket växtskyddsmedel som ska användas och se näringsbehovet på varje plats med hjälp av sensor- och analysdata. Ett annat projekt som arbetar med precisionsodling är Precisionsodling Sverige (POS). Det är ett nätverk och en samarbetsplattform som syftar till utveckling och användning av precisionsodling i Sverige. Aktiva i POS är bl.a. forskargruppen för

precisionsodling och pedometri, SLU, Hushållningssällskapet, Lantmännen, Rise jordbruk och livsmedel och lantbrukare i Sverige.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser i likhet med regeringen att det civila samhällets organisationers arbete med att engagera en större mångfald av människor bör främjas. Ett livaktigt föreningsliv behövs för att kunna bidra till tillväxt och utveckling på landsbygden. Idrottsföreningar spelar en stor roll för att skapa social sammanhållning och integrera nya kommunmedlemmar. För att kunna främja föreningslivet och de insatser som dessa gör för integrationen och gemenskapen på landsbygden krävs dock förenklingar i administrationen av stöd. Det är bl.a. viktigt att ansökningsprocesser kan ske på ett sätt som underlättar ett livaktigt föreningsliv. Regeringen bör därför se över hur reglerna för och onödig byråkrati kring stöd till föreningslivet kan förenklas för att främja föreningslivet på landsbygden. Vidare är det viktigt med nödvändig finansiering. Detta bör ges regeringen till känna. Därmed tillstyrker utskottet motion 2017/18:3855 (C) yrkande 21.

När det gäller att byta namn på Jordbruksverket bör uppmärksammas att regeringen anser att Tillväxtverket bör få ett särskilt ansvar för att på nationell nivå samordna landsbygdspolitiken. Utskottet konstaterar vidare att det ligger inom regeringens befogenheter att själv bestämma namn på de myndigheter som lyder under den. Utskottet anser att denna ordning är lämplig även fortsättningsvis och att regeringen bör besluta om lämpliga namn på sina myndigheter. Därmed avstyrks motion 2017/18:2941 (V) yrkande 1.

Utskottet anser att det finns en stor potential med precisionsodling då fördelarna är många, både för producenten och för miljön. Utskottet noterar vidare att det pågår mycket arbete med nya tekniker inom jordbruket för att bl.a. effektivisera produktionen. Det är en fråga som har lyfts både på nationell nivå inom livsmedelsstrategin och på EU-nivå inom den framtida gemensamma jordbrukspolitiken. Utskottet anser att motion 2017/18:1677 (MP) med det anförda i allt väsentligt är tillgodosedd och kan lämnas utan vidare åtgärd.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett antal motionsyrkanden (S, M, SD, C, V, L, KD) om landsbygdspolitik som rör förslag som behandlats tidigare under valperioden.

Jämför särskilt yttrande 1 (M), 2 (SD), 3 (C), 4 (L) och 5 (KD).

Utskottets ställningstagande

De motionsförslag som tas upp i bilaga 2 rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet tidigare har behandlat under valperioden i betänkandena 2014/15:MJU2 Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel, 2014/15:MJU5 Landsbygdspolitik, 2015/16:MJU9 Landsbygdspolitik och 2016/17:MJU23 En livsmedelsstrategi för Sverige. Utskottet ser ingen anledning att nu göra någon annan bedömning när det gäller de väckta förslagen och avstyrker därför yrkandena.

Reservationer

1. EU:s gemensamma jordbrukspolitik, punkt 1 (M)

av Maria Malmer Stenergard (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M) och Gunilla Nordgren (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3240 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 17 och avslår motionerna

2017/18:2338 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 4 och

2017/18:3426 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 14.

Ställningstagande

5 procent av EU:s befolkning arbetar inom jordbrukssektorn, en jordbrukssektor som endast svarar för 1,5 procent av EU:s samlade bruttonationalprodukt (BNP). Ändå går ca 40 procent av EU-budgeten till denna sektor. Den andelen måste reduceras genom en stegvis avtrappning av jordbruksstöden.

2. EU:s gemensamma jordbrukspolitik, punkt 1 (SD, KD)

av Martin Kinnunen (SD), Cassandra Sundin (SD) och Lars-Axel Nordell (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3426 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 14 och avslår motionerna

2017/18:2338 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 4 och

2017/18:3240 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 17.

Ställningstagande

Konkurrenskraftsutredningen föreslår en omläggning av Sveriges position i förhållande till den gemensamma jordbrukspolitiken. Utredningen skriver att Sveriges ståndpunkt inom EU-samarbetet bör vara att stärka konkurrenskraften för det svenska jordbruket och för den svenska trädgårdsnäringen inom ramen för det övergripande målet om en avreglering av den gemensamma jordbrukspolitiken och en minskning av dess andel av EU:s budget. Vi anser att utredningens rekommendation bör följas. Svenska ståndpunkter inom den gemensamma jordbrukspolitiken bör ta sin utgångspunkt i en förstärkning av svensk konkurrenskraft samtidigt som den totala EU-budgeten för jordbruk minskar.

3. EU:s gemensamma jordbrukspolitik, punkt 1 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:2338 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 4 och avslår motionerna

2017/18:3240 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 17 och

2017/18:3426 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 14.

Ställningstagande

Inom EU betalas mångmiljardbelopp ut som subventioner till animalieindustrin. I Vänsterpartiets rapport Djurindustrin och klimatet – EU blundar och förvärrar (2007) konstateras att EU understöder kött- och mejeriindustrin med ungefär 30 miljarder kronor per år i form av s.k. interventioner och direktstöd. Dessutom ger EU hundratals miljoner kronor i stöd till marknadsföring av olika djurprodukter, för att försäljningen av dem ska öka. Den totala summan är emellertid högre eftersom exempelvis bidrag till foderindustrin inte tas upp i rapporten. Det är orimligt att så stora summor av våra gemensamma medel går till att subventionera en industri med så stor klimat- och miljöpåverkan. Sverige bör agera för ett slutdatum inom EU då miljöskadliga subventioner som stöder kött- och mejeriindustrin ska vara utfasade.

4. Regionalt genomförande av livsmedelsstrategin m.m., punkt 3 (S, MP, V)

av Åsa Westlund (S), Isak From (S), Sara Karlsson (S), Johan Büser (S), Stina Bergström (MP), Monica Haider (S), Jens Holm (V) och Petra Ekerum (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:3107 av Saila Quicklund (M),

2017/18:3717 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD) yrkande 2 och

2017/18:3855 av Eskil Erlandsson m.fl. (C) yrkande 27.

Ställningstagande

För ett lyckat genomförande av livsmedelsstrategin, där de målsättningar som regeringen och riksdagen antagit uppnås, krävs ett engagemang hos och samverkan mellan berörda aktörer på lokal, regional och nationell nivå. I likhet med regeringen anser vi att genomförandet av livsmedelsstrategin måste genomsyra den lokala och regionala nivån.

Vi noterar att regeringen har gett Stockholms länsstyrelse i uppdrag och erbjudit aktörer med regionalt utvecklingsansvar att göra insatser för livsmedelsstrategins genomförande på regional nivå. Regeringen vill stärka sambandet mellan regionala insatser för livsmedelskedjan och den nationella livsmedelsstrategin. I uppdraget betonas vikten av samverkan mellan berörda aktörer. Regeringen har beviljat 42 miljoner kronor under 2018 för ändamålet. Regeringen har även beslutat att fördela 100 miljoner kronor inom landsbygdsprogrammets åtgärd Samarbete för att stärka landsbygdens näringsliv och tillväxt i livsmedelskedjan för att stärka sambandet mellan regionala insatser för livsmedelskedjan och den nationella livsmedelsstrategin.

Regeringen har även arrangerat en konferens för det regionala arbetet med livsmedelsstrategin där syftet bl.a. varit att skapa en mötesplats för samverkan och erfarenhetsutbyten mellan län och regioner.

Sammanfattningsvis anser vi att det regionala arbetet är en förutsättning för en konkurrenskraftig livsmedelskedja. Det är viktigt att det regionala genomförandet utformas efter varje regions förutsättningar där de regionala skillnaderna tas till vara. Regeringens uppdrag och erbjudande till aktörer med regionalt utvecklingsansvar ger regionerna möjlighet att utforma sina egna handlingsplaner efter sina regionala styrkor och svagheter och betonar vikten av samverkan inom regionerna. Regeringen arbetar även med att skapa tillfällen för erfarenhetsutbyten mellan regioner och län.

Mot denna bakgrund tycker vi att det inte finns skäl för riksdagen att göra något tillkännagivande till regeringen i denna fråga.

5. Målen för livsmedelsstrategin i myndigheters regleringsbrev, punkt 4 (C)

av Kristina Yngwe (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3855 av Eskil Erlandsson m.fl. (C) yrkande 29.

Ställningstagande

Den nationella livsmedelsstrategin klubbades för en tid sedan i riksdagen. Nu återstår ett viktigt arbete med att uppfylla de övergripande målen. Regeringens strategi är tunn när det gäller konkreta steg och åtgärder för att nå de livsmedelspolitiska målen och stärka Sverige som matnation. Därför har Centerpartiet presenterat över 90 egna förslag för att stärka livsmedelskedjan.

Om konkurrenskraften och tillväxten ska öka i hela livsmedelskedjan behöver relevanta myndigheter arbeta för att den övergripande målsättningen med livsmedelsstrategin uppfylls. Det är därför viktigt att livsmedelsstrategins målsättningar finns med i regleringsbrev för centrala myndigheter. De myndigheter som åsyftas är bl.a. Jordbruksverket, Kemikalieinspektionen, Naturvårdsverket, Skatteverket, Livsmedelsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Arbetsmiljöverket och länsstyrelserna.

6. Ängs- och hagmarker, punkt 5 (M, C)

av Kristina Yngwe (C), Maria Malmer Stenergard (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M) och Gunilla Nordgren (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2017/18:3354 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M) yrkande 4 och
2017/18:3686 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 77 i denna del.

Ställningstagande

Ett hållbart brukande av skog och mark är avgörande för att bevara den biologiska mångfalden och en förutsättning för att vi ska kunna nå flera av våra nationella miljö kvalitetsmål. Många ängs- och hagmarker växer i dag igen, bl.a. på grund av att det finns för få betande djur. Det behövs därför insatser i jordbruket för ökad viltvård och fler betande djur för att hålla hagarna öppna och bevara den biologiska mångfald som finns där. I öppna hagar finns höga biologiska värden som vi är måna om att bevara. Ängs- och hagmarkerna rymmer även viktiga kulturhistoriska värden. Vi ser stora behov av att skapa bättre förutsättningar för lantbrukare att ha betande djur i hagar, vilket i grunden handlar om att stärka svenskt jordbruks konkurrenskraft. På så sätt kan vi bevara ängs- och hagmarker samtidigt som vi skapar förutsättningar för en levande landsbygd.

7. Växtbaserade livsmedel m.m., punkt 6 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:2757 av Sofia Arkelsten (M) och
avslår motionerna
2017/18:132 av Said Abdu (L) och
2017/18:835 av Per-Arne Håkansson m.fl. (S).

Ställningstagande

Sverige kan bli ett föregångsland vad gäller forskning och produktion av proteiner och växtbaserad mat. Många vill äta bättre för att rädda världen, och det svenska folket äter mer vegetariskt och mindre kött. I handeln ökar den vegetariska maten snabbast. Samtidigt har dock köttkonsumtionen internationellt och i Sverige ökat kraftigt det senaste decenniet. Även miljö- och klimatkonsekvenserna av denna konsumtion ökar.

Förutsättningarna för modern svensk växtbaserad matproduktion är goda. Människor vill ta ansvar och minska sin köttkonsumtion. Företagen är redo att producera mer och bättre växtbaserade produkter.

Mer växtbaserad kost och mindre kött har många fördelar, för klimatet, miljön, hälsan, djuren och för att föda världens befolkning. På samma sätt som vi är överens om att utsläppen av växthusgaser måste minska och att

alkoholkonsumtion i för stora mängder är ohälsosamt borde vi kunna vara överens om att vi måste främja och ge bättre förutsättningar för mer växtbaserad mat.

Livsmedelsstrategin finns nu på plats med brett politiskt stöd. Den hindrar inte utvecklingen av den vegetariska sektorn, men den är heller inte uttalat positiv till den här affärsmöjligheten för Sverige. Därför bör regeringen, gärna i bred politisk samsyn, ta fram en samlad strategi för hur Sverige kan bli världsledande på forskning, utveckling, produktion och export av vegetariska och veganska livsmedel.

8. Pollinerande insekter, punkt 8 (M, C, KD)

av Kristina Yngwe (C), Maria Malmer Stenergard (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M), Gunilla Nordgren (M) och Lars-Axel Nordell (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2017/18:3426 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 27 och
2017/18:3686 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 77 i denna del och
avslår motion
2017/18:1690 av Jan Lindholm (MP).

Ställningstagande

Till följd av kemikalieanvändningen har beståndet av vildbin och andra insekter som utför pollinering av växter minskat. När denna ekosystemtjänst inte fullt ut går att räkna med behöver den förstärkas. En viktig funktion i detta sammanhang har biodlarnas honungsbin. För att stödja biodlarna i den viktiga funktion deras bin har för pollineringen och den biologiska mångfalden anser vi att det behöver göras en översyn av hur denna verksamhet kan stödjas och utvecklas och att man behöver se vilka insatser som behövs i jordbruket för fler pollinatörer. Ett sätt kan vara information och opinionsbildning.

9. Växtförädling, punkt 11 (M, SD)

av Maria Malmer Stenergard (M), Johan Hultberg (M), Martin Kinnunen (SD), Åsa Coenraads (M), Gunilla Nordgren (M) och Cassandra Sundin (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3345 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M) yrkande 40.

Ställningstagande

Modern växtförädling är en viktig framtidsfråga, särskilt när det gäller den globala livsmedelsförsörjningen. Den mest avancerade växtförädlings-tekniken, där organismens gener förändras, leder till nya genetiskt modifierade organismer (GMO), vilka får nya önskade egenskaper som kan bidra med exempelvis vitaminberikning, större hårdighet eller bättre förutsättningar för att bidra till omställningen till ett fossiloberoende samhälle. Vi anser att den potential som finns i att utveckla nya grödor genom GMO-teknik bör tas till vara. Det finns ett behov av en tydligare svensk inriktning inom området eftersom de genmodifierade grödor som tas fram oftast inte är anpassade för att användas i det svenska jordbruket, med kortare odlingsäsong, kallare klimat och stora skillnader i dagsljus mellan årstiderna. Vi anser att möjligheterna till ett växtförädlingsprogram med syfte att ta fram grödor som passar för svenska förhållanden bör övervägas.

10. Föreningslivet på landsbygden, punkt 12 (S, MP, V)

av Åsa Westlund (S), Isak From (S), Sara Karlsson (S), Johan Büser (S), Stina Bergström (MP), Monica Haider (S), Jens Holm (V) och Petra Ekerum (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motion
2017/18:3855 av Eskil Erlandsson m.fl. (C) yrkande 21.

Ställningstagande

Regeringen presenterade den 19 mars 2018 propositionen En sammanhållen politik för Sveriges landsbygder – för ett Sverige som håller ihop (prop. 2017/18:179). Som regeringen framhåller i propositionen är civilsamhällets organisationer värdefulla för en positiv utveckling i hela landet och särskilt på landsbygden. I arbetet för integration utgör också det civila samhället och det aktiva föreningslivet inom t.ex. idrott, friluftsliv och kultur viktiga resurser för att främja möten mellan människor och etablering på orten. Vi delar regeringens bedömning att det arbete det civila samhällets organisationer utför med att engagera en större mångfald av människor bör främjas.

Vi konstaterar att regeringen har höjt stödet till idrottsföreningarna alltsedan regeringen tillträdde 2014. Sammantaget har stödet till idrotten ökat med 227 miljoner kronor per år fr.o.m. 2018 i förhållande till 2014. Avsikten är bl.a. att hålla nere avgifter och övriga kostnader inom barn- och ungdomsidrotten men även att bidra till en bättre etablering av nyanlända invandrare. Regeringen har även sedan 2016 höjt stödet till friluftorganisationer med 20 miljoner kronor per år. Detta har resulterat i aktiviteter som främjar naturkontakt, fysisk aktivitet och integration.

Vi noterar att det civila samhället har visat stor kapacitet och gjort betydande insatser under flyktingsituationen hösten 2015 och därefter. De medel som tilldelats organisationer med anledning av flyktingsituationen har skapat förutsättningar att stärka kapaciteten i detta arbete och även främja integrationen.

När det gäller villkor och förutsättningar för det civila samhällets organisationer anser vi att dessa ska ha goda och stabila förutsättningar för sin verksamhet. Vi noterar att detta är en av regeringens prioriterade frågor denna mandatperiod. Inom Regeringskansliet utredde man under 2016–2017 hur statliga bidrag till stöd för det civila samhällets organisationer ska kunna bli mer långsiktiga, förutsebara och enhetliga. Resultatet av utredningen bereds nu inom Regeringskansliet.

Vi konstaterar avslutningsvis att det görs stora insatser för att främja föreningslivet och dess arbete för en ökad integration och gemenskap. Mot denna bakgrund anser vi att det inte finns skäl att göra något tillkännagivande till regeringen i denna fråga.

11. Ändring av Jordbruksverkets namn, punkt 13 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:2941 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 1.

Ställningstagande

Jordbruksverket har i dag ett uppdrag som egentligen är betydligt bredare än att bara handla om jordbruksfrågor. Den parlamentariska landsbygds-kommittén har föreslagit ett namnbyte till Landsbygdsverket för att ännu tydligare koppla uppdraget till landsbygdspolitiken i vid bemärkelse. Vi anser att detta är ett bra förslag. Landsbygdspolitiken behöver i högre utsträckning än i dag ses som en helhet som spänner över ett större fält. Landsbygdspolitiken är också sedan början av 2000-talet ett eget politikområde.

Särskilda yttranden

1. Motioner som bereds förenklat, punkt 15 (M)

Maria Malmer Stenergard (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M) och Gunilla Nordgren (M) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. I fråga om våra förslag vidhåller vi de synpunkter som företrädare för vårt parti framfört i tidigare ställningstaganden och i aktuella kommittémotioner men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 15 (SD)

Martin Kinnunen (SD) och Cassandra Sundin (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. I fråga om våra förslag vidhåller vi de synpunkter som företrädare för vårt parti framfört i tidigare ställningstaganden och i aktuella kommittémotioner men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

3. Motioner som bereds förenklat, punkt 15 (C)

Kristina Yngwe (C) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. I fråga om våra förslag vidhåller jag de synpunkter som företrädare för mitt parti framfört i tidigare ställningstaganden och i aktuella kommitté- och partimotioner men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

4. Motioner som bereds förenklat, punkt 15 (L)

Lars Tysklind (L) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. I fråga om våra förslag vidhåller jag de synpunkter som företrädare för mitt parti framfört i tidigare ställningstaganden och i aktuell kommittémotion men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

5. Motioner som bereds förenklat, punkt 15 (KD)

Lars-Axel Nordell (KD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. I fråga om våra förslag vidhåller jag de synpunkter som företrädare för mitt parti framfört i tidigare ställningstaganden och i aktuella kommittémotioner men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2017/18

2017/18:89 av Mikael Eskilandersson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort tillståndskravet för att ta jordbruksmark ur produktion och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:132 av Said Abdu (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att riksdagen bör ge regeringen i uppdrag att komma med förslag till hur ett ökat antal matråvaror som i dag inte odlas eller framställs på annat sätt i Sverige skulle kunna göra det, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:394 av Jan Ericson (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra gårdsförsäljning av livsmedel och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:404 av Bengt Eliasson och Said Abdu (båda L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hästnäringens samhällsekonomiska betydelse och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hästnäringens betydelse för det öppna landskapet och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:455 av Tuve Skånberg (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa krav på odlingsfria zoner på 5–10 meter längs vattendrag och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:807 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur det svenska lantbrukets konkurrenskraft kan stärkas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:835 av Per-Arne Håkansson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för att öka medvetenheten om växtbaserade livsmedel utifrån klimatpolitik och hälsa samt att utifrån detta arbeta för lika villkor ur konkurrenssynpunkt inom livsmedelsmarknaden i EU och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:899 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD):

21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att ge jordbrukarna ett större förtroende att sprida biogödsel efter förnuft och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:946 av Ola Johansson (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att likställa hästnäring med övrig djurhållande näringsverksamhet på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över kompensationsstödet och gårdsstödet så att hästverksamhet tillgodoses likvärdigt med andra areella näringar inom jordbruket och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1604 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppmärksamma hästnäringens positiva effekter och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1677 av Jan Lindholm (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om precisionsjordbruk och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1690 av Jan Lindholm (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nationellt register över bisamhällen och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1852 av Caroline Helmersson Olsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om matlänet Sörmland och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1868 av Magnus Manhammar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheterna att ytterligare stimulera produktionen och konsumtionen av den ekologiska maten och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2167 av Betty Malmberg (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att EU gör en jämförande granskning av implementeringen och efterlevnaden av de EU-direktiv som rör lantbrukares villkor och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2210 av Erik Ezelius m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om livsmedelsindustrins möjligheter till framtida utveckling och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2304 av Markus Wiechel (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ändring i utsädeslagen och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2313 av Pål Jonson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta minska regelbördan för jordbruket och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2322 av Cecilia Widegren (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppmärksamma hästsektorns många positiva effekter, t.ex. arbetstillfällen, turism och fritidssysselsättning för barn och ungdomar, och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för att hästsektorn ska vara en naturlig del i utvecklingen av landsbygden och bidra till att nå EU:s miljömål, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:2338 av Jens Holm m.fl. (V):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör agera för ett slutdatum inom EU då miljöskadliga subventioner som stöder kött- och mejeriindustrin ska vara utfasade och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2559 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skånkt jordbruks konkurrenskraft och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2586 av Lotta Olsson (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att utvärdera och se över lagstiftningskravet när det gäller gödselspridning på åkrar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att bättre anpassa gödselspridning efter väder och vind och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att ge lantbrukare större möjlighet att avgöra när det är lämpligast att sprida gödsel på våra åkrar och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2757 av Sofia Arkelsten (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta fram en samlad strategi för hur Sverige kan bli världsledande på forskning, utveckling, produktion och export av vegetariska och veganska livsmedel och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2941 av Håkan Svenneling m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Jordbruksverket bör byta namn till Landsbygdsverket och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2949 av Betty Malmberg m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ekologisk odling och dess lägre avkastande förmåga samt vilka konsekvenser det får för klimat, miljö samt en globalt växande befolkning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen då det gäller synen på mervärdet i ekologisk odling bör agera i enlighet med relevant forskning samt slutsatser från regeringens expertmyndigheter och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3107 av Saila Quicklund (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tydligare uppdrag till länsstyrelser och regioner att stötta svenskt mathantverk och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3146 av Betty Malmberg och John Widegren (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en uppföljning av hur problemen med betande fåglar påverkar lantbruksföretag och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en handlingsplan för att minska problem med betande fåglars negativa påverkan på bl.a. jordbruksmark och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3210 av John Widegren (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra förutsättningar och konkurrensvillkor för Sveriges jordbrukare och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3234 av Cecilia Widegren och John Widegren (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över långsiktiga villkor och möjligheter för att fortsatt stimulera svensk hästavels utveckling för att stärka den svenska hästen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hästföretagandets villkor och förutsättningar för att fortsatt stärka företagande på landsbygd med betande mule och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att stärka den svenska hästen genom att utveckla t.ex. hästpremie, följerätt samt uppfödarpremie för fler svenska hästar och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3240 av Karin Enström m.fl. (M):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en avtrappning av jordbruksstödet och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3283 av Erik Bengtzboe (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att legalisera försäljningen av utsädespotatis i lösvikt och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3345 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den samordnande funktion för ekologisk produktion som regeringen har inrättat i stället bör ha till uppgift att se till hela jordbrukets hållbarhet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om inriktningen för hur målen för livsmedelsstrategin ska uppnås och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast bör återkomma till riksdagen med en redogörelse för hur målen för strategin ska mätas och hur måluppföljningen ska ske och tillkännager detta för regeringen.

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av en stärkt svensk livsmedelsförsörjning och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna för en arbetsgivar- och ledarutbildning för företagare inom jordbruks- och trädgårdsnäringen och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svenska, mer långtgående särkrav för primär- och livsmedelsproduktionen med jämna mellanrum bör prövas och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att myndigheterna vid genomförandet av EU-direktiv eller tillämpningen av EU-förordningar ska genomföra dem på ett sätt som ger så goda konkurrensförutsättningar som möjligt och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att såväl regler som ersättningar för miljöskydd i större utsträckning bör kopplas till resultat i stället för åtgärder och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att ge nystartade livsmedelsföretag dispens från vissa krav i uppstartsskedet och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att konsekvenserna av alla skärpta regler ska analyseras noga och att företag i primär- och livsmedelsproduktionen alltid ska ges en rimlig tidsram för att ställa om sin verksamhet och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att förenkla reglerna för småskaliga och mobila slakterier och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheterna för ett svenskt växtförädlingsprogram och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3354 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för bevarandet av ängs- och hagmarker genom ett konkurrenskraftigt svenskt jordbruk och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3426 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett nationellt råd för att genomföra den nationella livsmedelsstrategin och tillkännager detta för regeringen.

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en parlamentarisk utredning som tar ett helhetsgrepp kring lantbrukarnas regelbörda och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge i uppdrag till Jordbruksverket och Havs- och vattenmyndigheten att utarbeta en ny vägledning för anmälnings- och tillståndsprovning inom animalieproduktionen och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de svenska ståndpunkterna i förhandlingar om EU:s gemensamma jordbrukspolitik ska syfta till att stärka svensk konkurrenskraft, samtidigt som den totala EU-budgeten för jordbruk minskar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att berörda myndigheter bör utveckla instrument och riktlinjer så att lokala kontrakt kan spridas och initieras över hela landet och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en översyn ska genomföras av hur biodlingen kan stödjas och utvecklas i vårt land och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsatt förbättra förutsättningarna för fler arbetstillfällen inom hästnäringen och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3518 av Josef Fransson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att bli världsledande inom miljöfrämjande grödor och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3565 av Cecilia Widegren (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja tillväxten i Skaraborg och Sverige och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta minska regelkrånglet för jordbruket och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3686 av Annie Lööf m.fl. (C):

65. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om de gröna näringarnas centrala roll i omställningen till ett fossilfritt och förnybart samhälle och tillkännager detta för regeringen.
66. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för förbättrad konkurrenskraft för de gröna näringarna genom sänkta

- kostnader, regelförenklningar samt satsningar på forskning och utveckling och tillkännager detta för regeringen.
67. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagstiftningen om växtförädling behöver förändras så att den bygger på sortens egenskaper i stället för förädlingsmetod, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 68. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ersättningar inom EU:s jordbrukspolitik bör styras av miljönytta snarare än produktionsform och tillkännager detta för regeringen.
 77. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av förstärkta insatser i jordbruket för fler betande djur, ökad viltvård och fler pollinatörer och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3714 av Betty Malmberg och Mats Green (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det inte är politikens uppgift att ta ställning till vilka produktionsmetoder som lantbrukare ska använda och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att produktionsmålen för ekologisk odling bör ersättas med strävansmål för ett mer resurseffektivt jordbruk och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3717 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samordna det regionala arbetet kring livsmedelsstrategin bättre och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att diskutera utvecklingen och utvärdera livsmedelsstrategin med centrala aktörer inom livsmedelskedjan och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra företagsvillkoren inom livsmedelskedjan i syfte att stärka konkurrenskraften och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3729 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C, M, KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja tillväxten i Skaraborg och Sverige och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta minska regelkrånglet för jordbruket och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3772 av Kristina Yngwe m.fl. (C):

37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lyfta fram och exportera goda exempel i arbetet med minskat kväveläckage, exempelvis Greppa näringen, och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3855 av Eskil Erlandsson m.fl. (C):

21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla regler och byråkrati för föreningslivets insatser på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen tillsammans med livsmedelskedjans aktörer bör ta fram en plan för utvärdering och uppföljning av målsättningarna med den nationella livsmedelsstrategin och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de regionala livsmedelsstrategierna får rätt förutsättningar för att startas lokalt och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör förenkla regler för små eller nystartade livsmedelsföretag och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att livsmedelsstrategins målsättningar ska finnas med i regleringsbrev till myndigheter som är kopplade till livsmedelskedjan, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snarast och i samarbete med branschen se över handläggningen av jordbruksstöd och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att miljöersättningar bör styras mot resultat och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för riktade miljöersättningar framför generella stöd till specifika produktionsformer och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att ha miljö- och djurvälståndersättningar även för lag och praxis och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för grön omställning i lanterbruken och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3896 av Runar Filper och Martin Kinnunen (båda SD):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om enklare regler för småskaliga slakterier och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet under förslagspunkt 15

Motion	Motionärer	Yrkanden
15. Motioner som bereds förenklat		
2017/18:89	Mikael Eskilandersson (SD)	
2017/18:394	Jan Ericson (M)	1
2017/18:404	Bengt Eliasson och Said Abdu (båda L)	1 och 2
2017/18:455	Tuve Skånberg (KD)	
2017/18:807	Edward Riedl (M)	
2017/18:899	Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD)	21
2017/18:946	Ola Johansson (C)	1 och 2
2017/18:1604	Aron Emilsson m.fl. (SD)	
2017/18:1868	Magnus Manhammar (S)	
2017/18:2167	Betty Malmberg (M)	2
2017/18:2313	Pål Jonson (M)	
2017/18:2322	Cecilia Widegren (M)	1 och 8
2017/18:2559	Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M)	1
2017/18:2586	Lotta Olsson (M)	1–3
2017/18:2949	Betty Malmberg m.fl. (M)	1 och 2
2017/18:3210	John Widegren (M)	
2017/18:3234	Cecilia Widegren och John Widegren (båda M)	2
2017/18:3345	Jonas Jacobsson Gjörtlér m.fl. (M)	1–4, 9–11, 16, 22, 26 och 27
2017/18:3426	Magnus Oscarsson m.fl. (KD)	2, 6, 7, 18 och 29
2017/18:3518	Josef Fransson (SD)	
2017/18:3565	Cecilia Widegren (M)	1 och 2
2017/18:3686	Annie Lööf m.fl. (C)	65–68
2017/18:3714	Betty Malmberg och Mats Green (båda M)	1 och 3
2017/18:3717	Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD)	3 och 4
2017/18:3729	Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C, M, KD)	1 och 2
2017/18:3772	Kristina Yngwe m.fl. (C)	37

2017/18:3855	Eskil Erlandsson m.fl. (C)	26, 28, 30, 35, 36, 38 och 41
2017/18:3896	Runar Filper och Martin Kinnunen (båda SD)	12